

Niebieskie karty- procedura krok po kroku

IZABELA KOLEŚNIK - PRAWNIK I MEDIATOR

NIEBIESKIE KARTY- PROCEDURA KROK PO KROKU - Z PERSPEKTYWY OSOBY WSKAZANEJ JAKO STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ W KONTEKŚCIE INSTRUMENTALNEGO WYKORZYSTYWANIA PROCEDURY W SPRAWACH RODZINNYCH

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163)

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I: PODSTAWY PRAWNE - str. 6

- 1.1. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej - zakres regulacji
- 1.2. Rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” - systematyka
- 1.3. Definicja przemocy domowej -analiza ustawowa
- 1.4. Katalog form przemocy domowej
- 1.5. Osoby objęte ustawą -krąg podmiotowy
- 1.6. Zespół interdyscyplinarny -skład, zadania, kompetencje
- 1.7. Grupa diagnostyczno-pomocowa -skład, zadania, kompetencje
- 1.8. Podmioty uprawnione do wszczęcia procedury
- 1.9. Ochrona danych osobowych w procedurze

CZĘŚĆ II: PRZEBIEG PROCEDURY -SZCZEGÓŁOWA ANALIZA - str. 14

- 2.1. Wszczęcie procedury -formularz „Niebieska Karta -A”
- 2.2. Formularz „Niebieska Karta -B” -informacje dla osoby doznającej przemocy
- 2.3. Przekazanie dokumentacji do zespołu interdyscyplinarnego
- 2.4. Przekazanie dokumentacji grupie diagnostyczno-pomocowej
- 2.5. Pierwsze posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej

- 2.6. Zawiadomienie osoby wskazanej jako stosująca przemoc
- 2.7. Formularz „Niebieska Karta -C” -posiedzenie z osobą doznającą przemocy
- 2.8. Formularz „Niebieska Karta -D” -spotkanie z osobą wskazaną jako stosująca przemoc
- 2.9. Działania podejmowane przez grupę diagnostyczno-pomocową
- 2.10. Niepotwierdzenie informacji o stosowaniu przemocy domowej
- 2.11. Odstąpienie od dalszych działań
- 2.12. Zakończenie procedury
- 2.13. Działania monitorujące po zakończeniu procedury

CZĘŚĆ III: UPRAWNIENIA OSOBY WSKAZANEJ JAKO STOSUJĄCA PRZEMOC - str. 17

- 3.1. Prawo do zawiadomienia o wszczęciu procedury
- 3.2. Prawo do wysłuchania
- 3.3. Prawo dostępu do dokumentacji -regulacja ustawowa i wykonawcza
- 3.4. Prawo do informacji o odstąpieniu lub zakończeniu procedury
- 3.5. Prawo do składania skarg -dwa odrębne tryby
- 3.6. Ochrona danych osobowych osoby objętej procedurą

CZĘŚĆ IV: ŚRODKI PRAWNE WYNIKAJĄCE Z USTAWY - str. 19

- 4.1. Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania
- 4.2. Zakaz zbliżania się
- 4.3. Zakaz kontaktowania się
- 4.4. Zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej lub opiekuńczej
- 4.5. Tryb wydawania nakazów i zakazów
- 4.6. Zaskarżanie nakazów i zakazów
- 4.7. Sądowy nakaz opuszczenia mieszkania -art. 11a ustawy
- 4.8. Programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne -procedura skierowania i terminy
- 4.9. Wykroczenie z art. 66c Kodeksu wykroczeń
- 4.10. Powiadomienie o broni palnej -art. 9f ustawy
- 4.11. Odebranie dziecka z rodziny -art. 12a–12c ustawy

CZĘŚĆ V: PRZYGOTOWANIE DO SPOTKANIA Z GRUPĄ DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWĄ - str. 27

- 5.1. Przygotowanie psychiczne i emocjonalne
- 5.2. Przygotowanie merytoryczne
- 5.3. Przygotowanie dokumentacyjne
- 5.4. Kwestie praktyczne i organizacyjne
- 5.5. Przebieg spotkania -czego się spodziewać
- 5.6. Zasady konstruowania wypowiedzi
- 5.7. Trudne pytania i sytuacje
- 5.8. Kwestia przyznawania się do zarzucanych zachowań

CZĘŚĆ VI: PROCEDURA NK A POSTĘPOWANIA SĄDOWE - str. 32

- 6.1. Wpływ na postępowanie rozwodowe
- 6.2. Wpływ na postępowanie o kontakty z dziećmi
- 6.3. Wpływ na postępowanie o władzę rodzicielską
- 6.4. Dokumentacja NK jako dowód w postępowaniu sądowym
- 6.5. Postępowanie karne -art. 207 Kodeksu karnego
- 6.6. Rozstrzygnięcie o braku zasadności i niepotwierdzenie przemocy jako argumenty procesowe
- 6.7. Fałszywe oskarżenia -możliwości prawne
- 6.8. Kontrola sądowoadministracyjna czynności podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

CZĘŚĆ VII: SYTUACJE SZCZEGÓLNE - str. 39

- 7.1. Instrumentalne wykorzystanie procedury w sporach rodzinnych
- 7.2. Wzajemne zarzuty przemocy
- 7.3. Przemoc domowa a konflikt rodzinny -rozgraniczenie pojęć
- 7.4. Procedura NK a uzależnienia
- 7.5. Procedura NK a zaburzenia psychiczne
- 7.6. Wielokrotne wszczynanie procedury wobec tej samej osoby
- 7.7. Procedura NK a opieka naprzemienna
- 7.8. Procedura NK a cudzoziemcy

CZĘŚĆ VIII: NAJCZĘSTSZE BŁĘDY - str. 42

- 8.1. Błędy dotyczące postawy wobec procedury
- 8.2. Błędy w komunikacji z grupą diagnostyczno-pomocową
- 8.3. Błędy formalne i organizacyjne
- 8.4. Błędy w relacji z osobą doznającą przemocy w trakcie procedury
- 8.5. Błędy dotyczące dzieci

CZĘŚĆ IX: PO ZAKOŃCZENIU PROCEDURY - str. 44

- 9.1. Działania monitorujące -czego się spodziewać
- 9.2. Dokumentacja -przechowywanie i okres retencji
- 9.3. Wpływ zakończonej procedury na dalsze postępowania
- 9.4. Ponowne wszczęcie procedury
- 9.5. Rehabilitacja wizerunku

CZĘŚĆ X: WZORY PISM - str. 48

- 10.1. Wniosek o dostęp do dokumentacji
- 10.2. Wniosek o udzielenie informacji o stanie procedury

10.3. Pismo sygnalizujące naruszenia proceduralne

10.4. Wniosek o rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań

ZAŁĄCZNIKI - str. 59

Załącznik 1: Checklista przygotowująca do spotkania z grupą diagnostyczno-pomocową

Załącznik 2: Zestawienie terminów proceduralnych - **str. 55**

Załącznik 3: Schemat przebiegu procedury - **str. 56**

BIBLIOGRAFIA I ŹRÓDŁA -str. 63

O AUTORZE - 67

WPROWADZENIE

Procedura „Niebieskie Karty” stanowi jeden z podstawowych instrumentów systemu przeciwdziałania przemocy domowej w polskim porządku prawnym. Jej celem jest sformalizowanie działań podejmowanych wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób wskazywanych jako stosujące taką przemoc. Procedura ta, wprowadzona ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, została gruntownie znowelizowana ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535), która weszła w życie 22 czerwca 2023 r. Nowelizacja ta zmieniła między innymi samą nazwę ustawy - z „ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” na „ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej” - a także rozszerzyła definicję przemocy, zmieniła strukturę organów realizujących procedurę oraz zmodyfikowała sam jej przebieg. Niniejszy poradnik adresowany jest do osób, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” -osób wskazanych jako stosujące przemoc domową. Należy na wstępie z całą mocą podkreślić, że **wszczęcie procedury nie jest równoznaczne z uznaniem kogokolwiek za osobę stosującą przemoc domową**. Wszczęcie następuje jedynie w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy, nie zaś jej stwierdzenia. Jest to rozróżnienie o fundamentalnym znaczeniu, o którym osoby objęte procedurą powinny pamiętać na każdym jej etapie.

Procedura „Niebieskie Karty” spełnia ważną funkcję ochronną wobec osób rzeczywiście doświadczających przemocy domowej. Niniejszy poradnik nie ma na celu podważania tej funkcji. Adresowany jest do osób, wobec których procedura ta została wdrożona w sposób instrumentalny -w oderwaniu od jej ustawowego celu - i którym przysługuje prawo do obrony swoich interesów w ramach obowiązujących przepisów. Praktyka pokazuje, że szeroka definicja przemocy domowej, niski próg wszczęcia procedury oraz brak obowiązku weryfikacji zasadności zgłoszenia na etapie wszczęcia stwarzają ryzyko instrumentalnego wykorzystywania procedury, w szczególności w kontekście sporów rodzinnych dotyczących rozvodu, kontaktów z dziećmi czy władzy rodzicielskiej.

CZĘŚĆ I: PODSTAWY PRAWNE

1.1. USTAWA O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ -ZAKRES REGULACJI

Podstawowym aktem prawnym regulującym system przeciwdziałania przemocy domowej w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.), zwana dalej „ustawą”. Ustawa ta, wielokrotnie nowelizowana -w tym gruntownie zmieniona ustawą z dnia 9 marca 2023 r. -określa zgodnie z art. 1 ust. 1:

- zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy jej przepisy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Ustawa stanowi akt prawny o charakterze kompleksowym, regulujący zarówno aspekty prewencyjne (działalność informacyjna, edukacyjna, programy profilaktyczne), jak i interwencyjne (procedura „Niebieskie Karty”, nakazy i zakazy, zobowiązanie do udziału w programach korekcyjnych), a także aspekty organizacyjne (zespoły interdyscyplinarne, grupy diagnostyczno-pomocowe, Zespół Monitorujący).

Uwaga praktyczna: Osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” powinna zapoznać się z treścią ustawy, w szczególności z przepisami art. 2 (definicje), art. 9a–9h (zespół interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno-pomocowe, procedura, jej zakończenie), art. 11a i następane (nakazy i zakazy sądowe, zakaz zbliżania się, zakaz kontaktowania), art. 12a–12c (odebranie dziecka z rodziny) oraz art. 4 (programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne). Znajomość tych przepisów pozwala na świadome uczestnictwo w procedurze i efektywną ochronę swoich praw.

1.2. ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” - SYSTEMATYKA

Szczegółowy przebieg procedury „Niebieskie Karty” reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870), wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy, zwane dalej „rozporządzeniem”.

Rozporządzenie to zastąpiło wcześniejsze rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. i dostosowało procedurę do zmian wprowadzonych nowelizacją ustawy z 2023 r. Określa ono:

- tryb i sposób realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- wzory formularzy „Niebieska Karta” oznaczonych literami A, B, C i D,
- zasady dokumentowania działań,
- terminy proceduralne,
- zasady postępowania wobec obu stron procedury.

Rozporządzenie składa się z dwudziestu trzech paragrafów regulujących kolejne etapy procedury oraz czterech załączników stanowiących wzory formularzy NK-A, NK-B, NK-C i NK-D.

1.3. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ -ANALIZA USTAWOWA

Definicja przemocy domowej zawarta jest w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy. Zgodnie z tym przepisem przemoc domowa to **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie**, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

ANALIZA POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW DEFINICJI:

Element umyślności. Przemoc domowa musi mieć charakter umyślny. Oznacza to, że działanie lub zaniechanie musi być zamierzone -osoba stosująca przemoc musi mieć świadomość swojego zachowania i jego skutków. Zachowania nieumyślne, przypadkowe lub wynikające z okoliczności niezależnych od woli danej osoby nie wypełniają definicji przemocy domowej. W praktyce sporów rodzinnych kwestia umyślności może mieć istotne znaczenie - zachowania wynikające z normalnego konfliktu między stronami, nawet jeśli powodują dyskomfort psychiczny, niekoniecznie noszą znamiona umyślnego działania ukierunkowanego na naruszenie praw drugiej strony.

Element wykorzystania przewagi. Definicja wymaga, aby zachowanie wykorzystywało przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną. Przewaga ta może mieć charakter obiektywny (np. przewaga fizyczna wynikająca z różnicy w budowie ciała) lub sytuacyjny (np. przewaga ekonomiczna wynikająca z faktu, że jedna ze stron jest jedynym żywicielem rodziny).

Element jednorazowości. Istotnym elementem definicji jest to, że za przemoc domową uznaje się również zachowanie jednorazowe. Nie jest konieczne wykazanie systematyczności czy powtarzalności zachowań. Nawet pojedynczy incydent, jeśli spełnia pozostałe elementy definicji, może stanowić podstawę wszczęcia procedury. W kontekście sporów rodzinnych pojedyncza sytuacja konfliktowa, nawet wynikająca z silnych emocji towarzyszących rozstaniu, może zostać zgłoszona jako przemoc domowa.

Otwarty katalog zachowań. Definicja posługuje się zwrotem „w szczególności”, co oznacza, że wyliczenie form przemocy ma charakter przykładowy, a nie zamknięty. Za przemoc domową mogą zostać uznane również zachowania niewymienione wprost w definicji, o ile spełniają ogólne przesłanki.

Uwaga praktyczna: Szerokość definicji przemocy domowej -obejmującej zachowania jednorazowe, zachowania o charakterze psychicznym i ekonomicznym, a także zachowania podejmowane za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej -sprawia, że w praktyce sporów rodzinnych możliwe jest kwalifikowanie jako „przemoc domowa” zachowań, które w rzeczywistości stanowią przejaw normalnego konfliktu między stronami. Osoba wskazana jako stosująca przemoc powinna mieć tego świadomość i na etapie procedury precyzyjnie wyjaśniać kontekst zarzucanych jej zachowań.

1.4. KATALOG FORM PRZEMOCY DOMOWEJ

Formularz „Niebieska Karta -B” oraz praktyka stosowania ustawy pozwalają na wyodrębnienie kilku podstawowych form przemocy domowej.

Przemoc fizyczna obejmuje wszelkie zachowania polegające na naruszeniu nietykalności cielesnej, w tym: uderzanie, popychanie, kopanie, szarpanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, używanie narzędzi mogących spowodować obrażenia. Przemoc fizyczna jest formą najłatwiejszą do udokumentowania i najtrudniejszą do zakwestionowania w przypadku istnienia dowodów materialnych.

Przemoc psychiczna obejmuje zachowania godzące w sferę emocjonalną i psychiczną osoby doznającej przemocy, w tym: zastraszanie, poniżanie, izolowanie od rodziny i przyjaciół, kontrolowanie, szantażowanie, grożenie, krytykowanie, wyśmiewanie, ignorowanie, manipulowanie emocjonalne. Granica między konfliktem a przemocą psychiczną bywa trudna do jednoznacznego wytyczenia.

Przemoc ekonomiczna obejmuje zachowania polegające na ograniczaniu lub pozbawianiu dostępu do środków finansowych, kontrolowaniu wydatków, uniemożliwianiu podjęcia pracy zarobkowej, przywłaszczaniu środków przeznaczonych na utrzymanie rodziny. Przemoc ekonomiczna jest formą wyeksponowaną w definicji ustawowej -art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy wprost wskazuje na „ograniczanie lub pozbawianie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej”.

Przemoc seksualna obejmuje wszelkie zachowania o charakterze seksualnym wymuszane na osobie doznającej przemocy.

Cyberprzemoc -art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy wprost wskazuje na możliwość stosowania przemocy domowej „za pomocą środków komunikacji elektronicznej”. Obejmuje to zachowania takie jak: nękanie za pośrednictwem wiadomości tekstowych, mediów społecznościowych, śledzenie za pomocą aplikacji lokalizacyjnych, publikowanie kompromitujących treści.

Zaniedbanie stanowi formę przemocy polegającą na zaniechaniu działań koniecznych do zaspokojenia podstawowych potrzeb osoby zależnej (najczęściej małoletniego dziecka lub osoby niepełnosprawnej).

Uwaga praktyczna: Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej. Oznacza to, że dziecko, które jest świadkiem przemocy między rodzicami, jest traktowane jako osoba doznająca przemocy domowej -nawet jeśli przemoc nie jest kierowana bezpośrednio wobec niego.

1.5. OSOBY OBJĘTE USTAWĄ -KRAĞ PODMIOTOWY

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej precyzyjnie określa krąg podmiotowy w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3.

Osoba doznająca przemocy domowej -zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy jest to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) **osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,**
- h) małoletni

-wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Osoba stosująca przemoc domową -zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy jest to **pełnoletni**, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wymienionych powyżej. Podkreślić należy, że ustawa ogranicza pojęcie osoby stosującej przemoc domową wyłącznie do osób pełnoletnich.

Świadek przemocy domowej -zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy jest to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Uwaga praktyczna: Kategoria z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. g -osoba „pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania" -ma szczególne znaczenie praktyczne. Oznacza, że procedura NK może zostać wszczęta nawet wobec byłych partnerów, którzy nigdy nie zamieszkiwali wspólnie. Wystarczy, że między stronami istniała „trwała relacja uczuciowa lub fizyczna".

1.6. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY -SKŁAD, ZADANIA, KOMPETENCJE

Zespół interdyscyplinarny stanowi kluczowy organ w systemie przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu gminnym.

Powolywanie zespołu. Zgodnie z art. 9a ust. 2 ustawy wójt, burmistrz albo prezydent miasta powołuje zespół interdyscyplinarny.

Skład zespołu. Zgodnie z art. 9a ust. 3–5 ustawy w skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi obowiązkowo:

- przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (art. 9a ust. 3 pkt 1),
- przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 9a ust. 3 pkt 2),
- przedstawiciele Policji (art. 9a ust. 3 pkt 3),
- przedstawiciele oświaty (art. 9a ust. 3 pkt 4),
- przedstawiciele ochrony zdrowia (art. 9a ust. 3 pkt 5),
- przedstawiciele organizacji pozarządowych (art. 9a ust. 3 pkt 6),
- **kuratorzy sądowi** (art. 9a ust. 4),
- przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej -jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży wniosek w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową (art. 9a ust. 3a).

Fakultatywnie w skład zespołu mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (art. 9a ust. 5).

Obowiązkowe szkolenia. Zgodnie z art. 9a ust. 5a ustawy członkowie zespołu interdyscyplinarnego, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania, przechodzą obowiązkowe szkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania zespołu interdyscyplinarnego określa art. 9b ust. 2 ustawy. Do zadań tych należy w szczególności:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych,

3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielenia pomocy,
6. **powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,**
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. **kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym** (art. 9b ust. 2 pkt 9),
9. **składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia z art. 66c Kodeksu wykroczeń** (art. 9b ust. 2 pkt 10).

Skargi na zespół interdyscyplinary. Zgodnie z art. 9a ust. 7h ustawy skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego lub jego członka może wnieść osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”. **Skargę rozpatruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta** w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

1.7. GRUPA DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWA -SKŁAD, ZADANIA, KOMPETENCJE

Grupa diagnostyczno-pomocowa stanowi organ bezpośrednio realizujący procedurę „Niebieskie Karty” w konkretnej sprawie.

Powoływanie grupy. Zgodnie z art. 9a ust. 10a ustawy grupę diagnostyczno-pomocową powołuje zespół interdyscyplinary niezwłocznie, nie później niż w terminie **3 dni** od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

Skład grupy (obligatoryjny). Zgodnie z art. 9a ust. 11 ustawy w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi co najmniej:

1. pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
2. funkcjonariusz Policji.

W sprawach żołnierzy -także żołnierz Żandarmerii Wojskowej (art. 9a ust. 11a). W sprawach osób pod dozorem kuratora -także kurator sądowy (art. 9a ust. 12).

Skład grupy (fakultatywny). Zgodnie z art. 9a ust. 11c–11d ustawy w skład grupy mogą wchodzić również: pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia, asystent rodziny, nauczyciel, osoby wykonujące zawód medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także pedagog, psycholog lub terapeuta.

Zadania grupy diagnostyczno-pomocowej określa art. 9b ust. 8 ustawy. Do zadań tych należy w szczególności:

1. dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,

2. realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej,
3. zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury pod jej nieobecność,
4. realizacja działań w stosunku do osób doznających i stosujących przemoc,
5. występowanie do zespołu z wnioskiem o skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego lub psychologiczno-terapeutycznego,
6. występowanie do zespołu z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o wykroczeniu z art. 66c KW,
7. monitorowanie sytuacji, także po zakończeniu procedury,
8. **zakończenie procedury „Niebieskie Karty”**,
9. **dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę uznania braku zasadności wszczęcia procedury lub wszczęcia procedury**,
10. informowanie przewodniczącego zespołu o efektach podjętych działań.

Kluczowy przepis -art. 9b ust. 15 ustawy: „W przypadku **niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej** grupa diagnostyczno-pomocowa **odstępuje od dalszych działań**, co jest dokumentowane w formie pisemnej i elektronicznej.” Jest to jeden z najważniejszych przepisów z perspektywy osoby niesłusznie wskazanej jako stosująca przemoc -stanowi wprost, że jeśli informacja o przemocy nie znajduje potwierdzenia, procedura powinna zostać zakończona.

Skargi na grupę diagnostyczno-pomocową. Zgodnie z art. 9b ust. 16 ustawy skargę na działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub jej członka może wnieść osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”. **Skargę rozpatruje zespół interdyscyplinarny** w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Jest to tryb odrębny od skargi na zespół interdyscyplinarny (art. 9a ust. 7h), którą rozpatruje wójt/burmistrz/prezydent.

1.8. PODMIOTY UPRAWNIONE DO WSZCZĘCIA PROCEDURY

Zgodnie z art. 9d ust. 2 i 4 ustawy oraz § 2 ust. 2 rozporządzenia procedurę „Niebieskie Karty” realizują osoby wymienione w art. 9a ust. 11–11d ustawy, a wszczęcie następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Z treści formularza NK-A (pkt XIV) wynika, że wszczęcie procedury może nastąpić przez:

- pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- funkcjonariusza Policji,
- żołnierza Żandarmerii Wojskowej,
- pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- asystenta rodziny,
- nauczyciela,

- osobę wykonującą zawód medyczny (lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego),
- przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pedagoga, psychologa lub terapeutę będących przedstawicielami odpowiednich podmiotów.

Istotna cecha procedury: Zgodnie z art. 9d ust. 1 ustawy podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się na podstawie procedury „Niebieskie Karty” i **nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową**. Procedura może zostać wszczęta nawet wbrew woli osoby wskazywanej jako doznająca przemocy.

Uwaga praktyczna: Szeroki krąg podmiotów uprawnionych i zobowiązanych do wszczęcia procedury oznacza, że w praktyce może ona zostać zainicjowana na skutek **jednostronnej relacji** przekazanej któremukolwiek z wyżej wymienionych podmiotów. **Weryfikacja zasadności zgłoszenia następuje dopiero na późniejszym etapie -co stwarza pole do instrumentalnego wykorzystywania procedury.**

1.9. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W PROCEDURZE

Procedura „Niebieskie Karty” wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych, w tym danych wrażliwych. Kwestie te reguluje art. 9c ustawy.

Zgodnie z art. 9c ust. 1 ustawy członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych przetwarzają dane osobowe osób objętych procedurą **w zakresie niezbędnym do realizacji zadań**. Art. 9c ust. 1 ustawy zawiera szczegółowy katalog danych przetwarzanych w odniesieniu do osób doznających przemocy (pkt 1), innych osób wspólnie zamieszkujących (pkt 2), osób stosujących przemoc (pkt 3) oraz osób zgłaszających i świadków (pkt 4).

Obowiązek poufności. Zgodnie z art. 9c ust. 2 ustawy, członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych są obowiązani do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań. **Obowiązek ten rozciąga się także na okres po ustaniu członkostwa** w zespole lub grupie. Przed przystąpieniem do wykonywania czynności składają oni oświadczenie o zachowaniu poufności (art. 9c ust. 3).

Administrator danych. Zgodnie z art. 9c ust. 6 ustawy administratorem danych przetwarzanych w procedurze jest ośrodek pomocy społecznej (lub centrum usług społecznych) zapewniający obsługę zespołu interdyscyplinarnego.

CZĘŚĆ II: PRZEBIEG PROCEDURY -SZCZEGÓŁOWA ANALIZA

2.1. WSZCZĘCIE PROCEDURY -FORMULARZ „NIEBIESKA KARTA -A”

Procedura „Niebieskie Karty” **zostaje wszczęta z chwilą wypełnienia formularza NK-A** (§ 2 ust. 1 rozporządzenia). Formularz ten co do zasady wypełnia się w obecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej (§ 2 ust. 5). **Jeżeli osobą doznającą przemocy jest małoletni, formularz wypełnia się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego** (§ 5 rozporządzenia). Jeżeli wypełnienie w obecności osoby doznającej przemocy nie jest możliwe, następuje ono niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przeszkody (§ 2 ust. 6).

Treść formularza NK-A zawiera dane identyfikacyjne obu stron, dane małoletnich, opis zachowań **kwalifikowanych** jako przemoc, informacje o uszkodzeniach ciała, informacje o świadkach oraz opis podjętych działań interwencyjnych.

Co istotne: Na etapie wypełniania formularza NK-A **osobie wskazanej jako stosującej przemoc nie przysługuje prawo obecności ani udziału**. Formularz wypełniany jest na podstawie relacji osoby zgłaszającej lub osoby wskazywanej jako doznająca przemocy -jest więc **jednostronny**.

2.2. FORMULARZ „NIEBIESKA KARTA -B”

Po wypełnieniu formularza NK-A osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz NK-B (§ 6 ust. 1 rozporządzenia).. Jest to dokument o charakterze informacyjnym, zawierający definicję przemocy domowej, opis form przemocy, wykaz praw osoby doznającej przemocy oraz informacje o instytucjach udzielających pomocy.

2.3. PRZEKAZANIE DOKUMENTACJI DO ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Wypełniony formularz NK-A przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego **niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury** (§ 7 ust. 1 rozporządzenia).

2.4. PRZEKAZANIE DOKUMENTACJI GRUPIE DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWEJ

Zespół interdyscyplinarny przekazuje formularz NK-A grupie diagnostyczno-pomocowej **niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych** od dnia jego otrzymania (§ 8 ust. 1 rozporządzenia).

2.5. PIERWSZE POSIEDZENIE GRUPY DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWEJ

Pierwsze posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej odbywa się **niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych** od dnia otrzymania formularza NK-A (§ 8 ust. 2 rozporządzenia). Na **pierwszym posiedzeniu grupa dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji i podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy -albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań** (§ 8 ust. 3 rozporządzenia). **Posiedzenie jest dokumentowane w formie protokołu** (§ 8 ust. 4).

2.6. ZAWIADOMIENIE OSOBY WSKAZANEJ JAKO STOSUJĄCA PRZEMOC

Jeżeli wszczęcie procedury nastąpiło pod nieobecność osoby stosującej przemoc -co w praktyce jest regułą -grupa diagnostyczno-pomocowa zawiadamia tę osobę o wszczęciu procedury **niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych** od dnia otrzymania formularza NK-A (§ 10 ust. 1–2 rozporządzenia). Zawiadomienie może nastąpić w dowolnej formie, w tym za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (§ 10 ust. 3) i wymaga udokumentowania.

Uwaga praktyczna: Jeżeli nie otrzymałeś zawiadomienia o wszczęciu procedury, a **dowiedziałeś się o niej z innego źródła**, stanowi to naruszenie § 10 rozporządzenia. Fakt ten warto odnotować pisemnie i podnieść w dalszym postępowaniu.

2.7. FORMULARZ „NIEBIESKA KARTA -C”

Na posiedzeniu z udziałem zaproszonej osoby doznającej przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa dokonuje analizy sytuacji (§ 11 ust. 1 rozporządzenia). Na tej podstawie opracowuje indywidualny plan pomocy **albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań**.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia, spotkania z osobą doznającą przemocy i z osobą stosującą przemoc **nie mogą być organizowane w sposób umożliwiający im wzajemny kontakt**. Osoba wskazana jako stosująca przemoc nie jest obecna na posiedzeniu NK-C i nie ma możliwości odniesienia się do ustaleń poczynionych na tym etapie.

2.8. FORMULARZ „NIEBIESKA KARTA -D”

Grupa diagnostyczno-pomocowa **wzywa osobę wskazaną jako stosującą przemoc domową i w jej obecności** dokonuje analizy sytuacji (§ 12 ust. 1 rozporządzenia).

Formularz NK-D zawiera: weryfikację danych osobowych, opis form przemocy zarzucanych wobec osoby dorosłej i małoletniego, pytania o nadużywanie alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych, pytania o historię konfliktów z prawem, pytanie o posiadanie broni palnej, pytanie o dotychczasowe postępowania sądowe (karne, rozwodowe, rodzinne), pytanie o samoocenę sytuacji oraz ustalenie zobowiązań.

Spotkanie w ramach formularza NK-D jest jedyną formalną możliwością bezpośredniego przedstawienia swojego stanowiska w procedurze. Szczegółowe wskazówki zawiera Część V poradnika.

2.9. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ GRUPĘ DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWĄ

Po przeprowadzeniu spotkań z obiema stronami grupa podejmuje działania określone w § 15 rozporządzenia i art. 9b ust. 8 ustawy. Działania te mogą obejmować monitorowanie sytuacji,

współpracę z innymi podmiotami, występowanie z wnioskiem o skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego, występowanie z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o wykroczeniu, a także składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Uwaga praktyczna: Działania grupy diagnostyczno-pomocowej mają charakter administracyjny. Grupa nie ma uprawnień do nakładania sankcji prawnych, orzekania o winie czy podejmowania wiążących rozstrzygnięć dotyczących władzy rodzicielskiej. Może natomiast kierować wnioski do właściwych organów.

2.10. NIEPOTWIERDZENIE INFORMACJI O STOSOWANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Art. 9b ust. 15 ustawy stanowi wprost: „W przypadku **niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej** grupa diagnostyczno-pomocowa **odstępuje od dalszych działań**, co jest dokumentowane w formie pisemnej i elektronicznej.”

Jest to przepis o fundamentalnym znaczeniu dla osoby niesłusznie wskazanej jako stosująca przemoc. Stanowi on ustawową podstawę zakończenia procedury w sytuacji, gdy informacja o przemocy nie znajduje potwierdzenia w toku diagnozy prowadzonej przez grupę diagnostyczno-pomocową. Dokumentacja tego odstąpienia -sporządzona w formie pisemnej i elektronicznej -stanowi istotny argument procesowy w ewentualnych postępowaniach sądowych.

2.11. ODSTĄPIENIE OD DALSZYCH DZIAŁAŃ

Niezależnie od art. 9b ust. 15 ustawy, rozporządzenie w § 19 przewiduje procedurę odstąpienia od dalszych działań. Odstąpienie wymaga sporządzenia protokołu zawierającego dane osób objętych procedurą, opis podjętych działań oraz okoliczności uzasadniające odstąpienie. Protokół przekazywany jest do zespołu interdyscyplinarnego **niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni roboczych** (§ 19 ust. 3). O odstąpieniu zawiadamia się obie strony (§ 19 ust. 4).

2.12. ZAKOŃCZENIE PROCEDURY

Zakończenie procedury, zgodnie z art. 9h ust. 1 ustawy, następuje w przypadku:

1. ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej,
2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu (§ 20 ust. 1 rozporządzenia). Protokół przekazywany jest do zespołu interdyscyplinarnego w terminie 7 dni roboczych (§ 20 ust. 2). O zakończeniu zawiadamia się obie strony (§ 20 ust. 3).

2.13. DZIAŁANIA MONITORUJĄCE PO ZAKOŃCZENIU PROCEDURY

Zgodnie z art. 9h ust. 2 ustawy wobec osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” prowadzone są działania monitorujące przez okres **9 miesięcy** po zakończeniu procedury. Działania te, zgodnie z art. 9h ust. 3, polegają w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura.

CZĘŚĆ III: UPRAWNIENIA OSOBY WSKAZANEJ JAKO STOSUJĄCA PRZEMOC

3.1. PRAWO DO ZAWIADOMIENIA O WSZCZĘCIU PROCEDURY

Na podstawie § 10 rozporządzenia i art. 9b ust. 8 pkt 3 ustawy osoba wskazana jako stosująca przemoc domową ma prawo do zawiadomienia o wszczęciu procedury w terminie 3 dni roboczych od otrzymania formularza NK-A przez grupę diagnostyczno-pomocową. Brak takiego zawiadomienia stanowi naruszenie przepisów.

3.2. PRAWO DO WYSŁUCHANIA

Zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową i w jej obecności dokonuje analizy sytuacji. Prawo do bycia wysłuchanym obejmuje prawo do przedstawienia własnej wersji zdarzeń, odniesienia się do zarzutów, wskazania dowodów i okoliczności na swoją korzyść, poinformowania o kontekście sytuacji oraz złożenia wyjaśnień.

3.3. PRAWO DOSTĘPU DO DOKUMENTACJI -REGULACJA USTAWOWA I WYKONAWCZA

Prawo dostępu do dokumentacji regulują **dwa akty prawne**, których postanowienia różnią się zakresem.

Regulacja ustawowa -art. 9c ust. 4 i 5 ustawy. Zgodnie z art. 9c ust. 4 ustawy do dokumentacji wytworzonej przy realizacji zadań dostęp mają między innymi **osoby wskazane w art. 9c ust. 1 pkt 3**, czyli osoby stosujące przemoc domową. Ustawa przyznaje zatem prawo dostępu wprost, bez wymogu uzyskania zgody zespołu interdyscyplinarnego.

Jednocześnie art. 9c ust. 5 ustawy wprowadza **wylączenia** -osoby stosujące przemoc mają dostęp do dokumentacji **z wylęczeniem** dokumentacji, której udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy lub osób zgłaszających. W szczególności wyłączony jest dostęp do:

1. formularzy „Niebieska Karta” zawierających dane osób doznających przemocy domowej,
2. protokołów z posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, chyba że dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, oraz osób stosujących przemoc domową,

3. notatek i dokumentów -chyba że dotyczą wyłącznie działań wobec osób stosujących przemoc,
4. innych dokumentów, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa.

Analogiczne wyłączenia zawiera art. 9e ust. 4 ustawy w odniesieniu do dokumentacji przekazywanej w przypadku zmiany miejsca zamieszkania.

Regulacja rozporządzenia -§ 14 ust. 2. Rozporządzenie stanowi, że osobom objętym procedurą przysługuje **dostęp do dokumentacji w zakresie ich dotyczącym, po uzyskaniu zgody zespołu interdyscyplinarnego.** Dostęp realizuje się w siedzibie ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych.

Uwaga praktyczna: Ustawa przyznaje prawo dostępu wprost (art. 9c ust. 4), z wyłączeniami dotyczącymi bezpieczeństwa (ust. 5). Rozporządzenie dodaje wymóg zgody zespołu. W razie odmowy udostępnienia dokumentacji warto powołać się zarówno na § 14 ust. 2 rozporządzenia, jak i na art. 9c ust. 4 ustawy. Odmowa powinna być uzasadniona konkretnymi okolicznościami z art. 9c ust. 5, a nie ogólnym powołaniem się na bezpieczeństwo.

3.4. PRAWO DO INFORMACJI O ODSTĄPIENIU LUB ZAKOŃCZENIU PROCEDURY

O odstąpieniu od dalszych działań (§ 19 ust. 4 rozporządzenia) oraz o zakończeniu procedury (§ 20 ust. 3 rozporządzenia) zawiadamia się obie strony.

3.5. Prawo do składania skarg -dwa odrębne tryby

Ustawa ustanawia **dwa odrębne tryby** składania skarg:

- a) **Skarga na zespół interdyscyplinarny lub jego członka** -art. 9a ust. 7h ustawy -rozpatruje **wójt, burmistrz albo prezydent miasta**, który powołał zespół, w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.
- b) **Skarga na grupę diagnostyczno-pomocową lub jej członka** -art. 9b ust. 16 ustawy - rozpatruje **zespół interdyscyplinarny** w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Ponadto w sprawach dotyczących naruszenia ochrony danych osobowych skargę można złożyć do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

3.6. Ochrona danych osobowych osoby objętej procedurą

Dane osobowe przetwarzane w ramach procedury podlegają ochronie wynikającej z ustawy (art. 9c) oraz z RODO. Zabezpieczenia stosowane przez administratora danych polegają co najmniej na **dopuszczeniu do przetwarzania wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie oraz pisemnym zobowiązaniu tych osób do zachowania danych w tajemnicy** (art. 9c ust. 7 ustawy).

CZĘŚĆ IV: ŚRODKI PRAWNE WYNIKAJĄCE Z USTAWY

4.1. NAKAZ NATYCHMIASTOWEGO OPUSZCZENIA WSPÓLNIE ZAJMOWANEGO MIESZKANIA

Ustawa w art. 11a przewiduje możliwość żądania przez osobę doznającą przemocy domowej, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia -jeżeli osoba stosująca przemoc swoim zachowaniem czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie. Niezależnie od postanowienia sądowego Policja i Żandarmeria Wojskowa dysponują uprawnieniem do wydania natychmiastowego nakazu opuszczenia mieszkania na podstawie przepisów ustawy o Policji (art. 15aa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji) i ustawy o Żandarmerii Wojskowej (art. 18a).

4.2. ZAKAZ ZBLIŻANIA SIĘ

Zgodnie z art. 11aa ust. 1 ustawy osoba doznająca przemocy domowej może żądać, aby sąd wydał wobec osoby stosującej przemoc zakaz zbliżania się na wyrażoną w metrach odległość, **gdy osoba stosująca przemoc stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy.**

4.3. ZAKAZ KONTAKTOWANIA SIĘ

Zgodnie z art. 11aa ust. 1 i 2 ustawy osoba doznająca przemocy może żądać zakazu kontaktowania się, w tym także w przypadku nękania za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzającego uzasadnione poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, lub istotnie naruszającego prywatność.

4.4. ZAKAZ WSTĘPU NA TEREN SZKOŁY, PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB OPIEKUŃCZEJ

Zgodnie z art. 11aa ust. 4 ustawy **osoba doznająca przemocy może żądać zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej, artystycznej, obiektu sportowego, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa.**

4.5. TRYB WYDAWANIA NAKAZÓW I ZAKAZÓW

Sąd nie jest związany żądaniem wniosku w zakresie wskazanej odległości lub zakresu zakazu (art. 11aa ust. 3 ustawy). Rozpoznając sprawę o zmianę lub uchylenie postanowienia, sąd uwzględnia okoliczności wymienione w art. 11ab ustawy, w tym w szczególności informacje o przebiegu i efektach procedury „Niebieskie Karty”, udziale w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym oraz udziale w innych formach oddziaływań, w szczególności terapii uzależnień.

4.6. ZASKARŻANIE NAKAZÓW I ZAKAZÓW

Nakazy i zakazy wydawane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową **podlegają zaskarżeniu zażaleniem do sądu rejonowego**. Regulacja ta obejmuje dwa odrębne terminy, których rozróżnienie ma istotne znaczenie praktyczne.

Termin na wniesienie zażalenia. Zgodnie z art. 15ab ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2024 r. poz. 145, z późn. zm.) oraz odpowiednio art. 18b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1266, z późn. zm.) zażalenie na nakaz lub zakaz wnosi się w terminie **3 dni od dnia doręczenia** nakazu lub zakazu osobie, wobec której został on wydany. Jest to termin dla strony - jego niedochowanie skutkuje bezskutecznością zażalenia.

Termin na rozpoznanie zażalenia przez sąd. Sąd rejonowy rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później niż w terminie **3 dni od dnia wpływu** zażalenia do sądu. Jest to termin instrukcyjny dla sądu, mający zapewnić sprawność kontroli sądowej nad decyzjami Policji i Żandarmerii Wojskowej.

Postanowienia sądowe wydawane na podstawie art. 11a i art. 11aa ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej podlegają zaskarżeniu na zasadach ogólnych, określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

Uwaga praktyczna: Termin 3 dni na wniesienie zażalenia na nakaz lub zakaz policyjny jest bardzo krótki. Osoba, wobec której wydano nakaz lub zakaz, powinna niezwłocznie - najlepiej w dniu doręczenia - skontaktować się z prawnikiem celem przygotowania i złożenia zażalenia. **Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje wykonania nakazu lub zakazu - nakaz lub zakaz podlega natychmiastowemu wykonaniu z chwilą doręczenia.**

4.7. SĄDOWY NAKAZ OPUSZCZENIA MIESZKANIA -ART. 11A USTAWY

Art. 11a ustawy reguluje sądowy tryb zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia mieszkania. Przepis ten stosuje się również, gdy osoba doznająca przemocy opuściła mieszkanie z powodu przemocy, gdy osoba stosująca przemoc opuściła mieszkanie lub gdy przebywa w nim okresowo lub nieregularnie (art. 11a ust. 2). Art. 11a ust. 6-8 reguluje procedurę zabrania rzeczy i zwierząt domowych z mieszkania -wylącznie w obecności policjanta lub żołnierza Żandarmerii Wojskowej, **nie więcej niż dwukrotnie, po uzgodnieniu terminu z osobą doznającą przemocy.**

4.8. PROGRAMY KOREKCYJNO-EDUKACYJNE I PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNE -PROCEDURA SKIEROWANIA I TERMINY

Art. 4 ustawy reguluje stosowanie wobec osób stosujących przemoc programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych. Ich cel, standard prowadzenia

i wymagania kwalifikacyjne wobec osób prowadzących określa rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163).

Cel programów. Zgodnie z § 2 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych standard ich prowadzenia obejmuje: zmianę przekonań dotyczących stosowania przemocy, powstrzymanie przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli, zmniejszenie skali zachowań opartych na sile i przemocy, wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy, kształtowanie umiejętności wychowania dzieci bez użycia przemocy oraz uznanie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.

Procedura skierowania. Skierowanie do programu następuje decyzją zespołu interdyscyplinarnego, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej (art. 9b ust. 8 pkt 5 i ust. 2 pkt 9 ustawy). Po rozpatrzeniu wniosku zespół interdyscyplinarny, zgodnie z art. 9b ust. 11 ustawy:

1. informuje osobę stosującą przemoc o skierowaniu do programu,
2. informuje o podmiocie realizującym program,
3. **zobowiązuje osobę do zgłoszenia się w terminie 30 dni** od dnia doręczenia skierowania,
4. poucza o obowiązku niezwłocznego dostarczenia zaświadczeń o zgłoszeniu się i o ukończeniu programu,
5. **poucza o konsekwencjach niewykonania obowiązków -złożeniu zawiadomienia o wykroczeniu z art. 66c KW.**

Obowiązki osoby skierowanej określa art. 4 ust. 6 ustawy: zgłoszenie się do uczestnictwa, dostarczenie zaświadczenia o zgłoszeniu się, ukończenie programu w określonym terminie oraz dostarczenie zaświadczenia o ukończeniu.

Terminy kontrolne. Grupa diagnostyczno-pomocowa po upływie terminu 30 dni od dnia doręczenia skierowania (art. 9b ust. 11 pkt 3 ustawy) **dwukrotnie, w odstępach maksymalnie 30-dniowych**, wzywa osobę stosującą przemoc domową do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie (art. 9b ust. 12 ustawy). Oznacza to, że osoba skierowana otrzymuje łącznie trzy impulsy do podjęcia działania: samo skierowanie z 30-dniowym terminem, a następnie dwa kolejne wezwania w maksymalnie 30-dniowych odstępach.

Konsekwencje niedostarczenia zaświadczeń. Zgodnie z art. 9b ust. 13 ustawy, w przypadku:

1. niedostarczenia grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie (art. 4 ust. 6 pkt 2 ustawy) **w terminie 90 dni** od dnia doręczenia skierowania, albo
2. niedostarczenia zaświadczenia o ukończeniu programu (art. 4 ust. 6 pkt 4 ustawy) **w terminie 30 dni** od dnia ukończenia programu

-grupa diagnostyczno-pomocowa **niezwłocznie występuje do zespołu interdyscyplinarnego o złożenie zawiadomienia** o popełnieniu wykroczenia z art. 66c Kodeksu wykroczeń (art. 9b ust. 8 pkt 6 ustawy).

Uwaga praktyczna: Przepisy art. 9b ust. 11–13 ustawy tworzą precyzyjny mechanizm kontrolny z konkretnymi terminami. Z perspektywy osoby skierowanej do programu kluczowe jest dotrzymanie tych terminów i gromadzenie dowodów ich dochowania -w szczególności uzyskanie i niezwłoczne dostarczenie zaświadczenia o zgłoszeniu się (art. 4 ust. 6 pkt 2) oraz zaświadczenia o ukończeniu programu (art. 4 ust. 6 pkt 4). Niedochowanie terminów skutkuje zawiadomieniem o wykroczeniu, które jest składane obligatoryjnie, nie zaś uznaniowo.

Należy podkreślić, że zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych programy prowadzone są w formie spotkań indywidualnych lub grupowych, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach mogą być prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej (§ 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r., Dz.U. z 2023 r. poz. 1163). Ponadto zgodnie z § 3 tego rozporządzenia osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych mogą uczestniczyć w programach korekcyjno-edukacyjnych dopiero po zakończonym programie psychoterapii uzależnień -co w praktyce może wydłużać czas realizacji obowiązku i powinno stanowić okoliczność usprawiedliwiającą ewentualne opóźnienie.

ZESTAWIENIE TERMINÓW DOTYCZĄCYCH PROGRAMÓW KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH:

Czynność	Termin	Podstawa prawna
Zgłoszenie się do uczestnictwa w programie	30 dni od doręczenia skierowania	art. 9b ust. 11 pkt 3 ustawy
Pierwsze wezwanie do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu	po upływie 30-dniowego terminu	art. 9b ust. 12 ustawy
Drugie wezwanie do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu	maks. 30 dni od pierwszego wezwania	art. 9b ust. 12 ustawy

Czynność	Termin	Podstawa prawna
Termin graniczny na dostarczenie zaświadczenia o zgłoszeniu -po jego upływie obligatoryjne zawiadomienie o wykroczeniu	90 dni od doręczenia skierowania	art. 9b ust. 13 ustawy
Dostarczenie zaświadczenia o ukończeniu programu	30 dni od ukończenia programu	art. 9b ust. 13 ustawy
Wystąpienie o zawiadomienie o wykroczeniu w razie niedostarczenia zaświadczeń	niezwłocznie po upływie terminu	art. 9b ust. 13 w zw. z ust. 8 pkt 6 ustawy

4.9. WYKROCZENIE Z ART. 66C KODEKSU WYKROCZEŃ

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej przewiduje odpowiedzialność wykroczeniową za niewykonanie obowiązków związanych z uczestnictwem w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Mechanizm ten jest powiązany bezpośrednio z procedurą „Niebieskie Karty” i stanowi jedną z najpoważniejszych konsekwencji prawnych dla osoby wskazanej jako stosująca przemoc.

Podstawa prawna. Art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. -Kodeks wykroczeń penalizuje nieusprawiedliwione niewykonanie obowiązków wynikających z art. 4 ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Obowiązki te obejmują: zgłoszenie się do uczestnictwa w programie, dostarczenie zaświadczenia o zgłoszeniu się, ukończenie programu w wyznaczonym terminie oraz dostarczenie zaświadczenia o ukończeniu.

Tryb zawiadomienia. Zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia z art. 66c KW nie jest składane bezpośrednio przez grupę diagnostyczno-pomocową -grupa występuje z wnioskiem do zespołu interdyscyplinarnego o złożenie takiego zawiadomienia (art. 9b ust. 8 pkt 6 ustawy). Zespół interdyscyplinarny jest następnie podmiotem składającym zawiadomienie do właściwego organu. Zgodnie z art. 9b ust. 2 pkt 10 ustawy do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy składanie zawiadomień o popełnieniu tego wykroczenia.

Obligatoryjność. Wystąpienie grupy diagnostyczno-pomocowej o złożenie zawiadomienia następuje obligatoryjnie -niezwłocznie po upływie terminów wskazanych w art. 9b ust. 13 ustawy (tj. 90 dni na zaświadczenie o zgłoszeniu się lub 30 dni od ukończenia programu na zaświadczenie o ukończeniu). Nie jest to decyzja uznaniowa grupy ani zespołu.

Informowanie Żandarmerii Wojskowej. Jeżeli osobą stosującą przemoc jest żołnierz pełniący czynną służbę wojskową, zespół interdyscyplinarny informuje właściwą jednostkę

Żandarmerii Wojskowej o złożeniu zawiadomienia (art. 9b ust. 4 ustawy). Analogicznie -jeżeli osobą tą jest żołnierz Żandarmerii Wojskowej, zespół informuje komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej (art. 9b ust. 6 ustawy).

Uwaga praktyczna: Z perspektywy osoby wskazanej jako stosująca przemoc, której zależy na instrumentalnym wymiarze procedury (tj. na wykazaniu, że procedura została wszczęta bezpodstawnie), kwestia uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym wymaga starannego rozważenia. Z jednej strony odmowa uczestnictwa skutkuje zawiadomieniem o wykroczeniu. Z drugiej strony uczestnictwo w programie może zostać zinterpretowane - w postępowaniu sądowym -jako przyznanie się do stosowania przemocy. Kwestia ta jest omówiona szerzej w sekcji 5.8 (Kwestia przyznawania się do zarzucanych zachowań) oraz sekcji 6.4 (Dokumentacja NK jako dowód w postępowaniu sądowym). W każdym przypadku zaleca się konsultację z prawnikiem przed podjęciem decyzji o uczestnictwie lub odmowie uczestnictwa w programie.

4.10. POWIADOMIENIE O BRONI PALNEJ -ART. 9F USTAWY

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zawiera odrębną regulację dotyczącą obowiązkowego powiadomienia organów Policji w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc domową posiada broń palną.

Obowiązek powiadomienia. Zgodnie z art. 9f ust. 1 ustawy, jeżeli osoba stosująca przemoc domową posiada broń palną, o wszczęciu wobec niej procedury „Niebieskie Karty” **niezwłocznie** powiadamia się komórkę organizacyjną Komendy Wojewódzkiej Policji albo Komendy Stołecznej Policji, właściwą w sprawach wydawania pozwoleń na broń.

Podmiot obowiązany do powiadomienia zależy od tego, który organ wszczął procedurę:

1. jeżeli procedurę wszczęła Policja -obowiązek spoczywa na jednostce organizacyjnej Policji wszczynającej procedurę (art. 9f ust. 2 ustawy),
2. jeżeli procedurę wszczął inny podmiot -powiadomienia dokonuje **przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego** (art. 9f ust. 3 ustawy).

Żołnierze czynnej służby wojskowej. Jeżeli procedura została wszczęta wobec żołnierza czynnej służby wojskowej, niezwłocznie zawiadamia się jednostkę Żandarmerii Wojskowej właściwą w sprawach pozwoleń na broń (art. 9f ust. 4 ustawy).

Odebranie broni. Art. 9g ustawy stanowi, że odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobom stosującym przemoc domową w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy odbywa się na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. z 2024 r. poz. 485).

Uwaga praktyczna: Powiadomienie organów Policji właściwych w sprawach pozwoleń na broń następuje automatycznie z mocy ustawy -sam fakt wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” wobec posiadacza broni palnej powoduje uruchomienie tego mechanizmu. Informacja ta jest istotna z co najmniej dwóch powodów. **Po pierwsze, osoba posiadająca broń palną powinna mieć świadomość, że wszczęcie procedury NK może prowadzić do cofnięcia pozwolenia na broń lub jej odebrania -nawet jeśli zarzuty przemocy okażą się bezpodstawne.** Po drugie, w formularzu NK-D (pkt XII) osoba wskazana jako stosująca przemoc jest wprost pytana o posiadanie broni palnej. Odpowiedź twierdząca uruchamia procedurę z art. 9f ustawy. Co istotne, pytanie to dotyczy faktu posiadania broni -nie zaś faktu jej użycia. W kontekście instrumentalnego wykorzystywania procedury okoliczność ta może mieć dodatkowy wymiar -wszczęcie procedury NK wobec osoby posiadającej pozwolenie na broń może być motywowane chęcią doprowadzenia do cofnięcia tego pozwolenia.

4.11. ODEBRANIE DZIECKA Z RODZINY -ART. 12A–12C USTAWY

Jedną z najdalej idących konsekwencji, jakie mogą wiązać się z procedurą „Niebieskie Karty”, jest **odebranie dziecka z rodziny** na podstawie art. 12a ustawy. Choć instytucja ta nie jest elementem samej procedury NK w ścisłym rozumieniu, jest z nią ściśle powiązana -pracownik socjalny realizujący procedurę może jednocześnie podjąć decyzję o odebraniu dziecka, jeśli zachodzą ku temu przesłanki.

Przesłanki odebrania dziecka. Zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy, w razie **zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową**, pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tryb decyzji. Decyzję o odebraniu dziecka podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką (art. 12a ust. 3 ustawy). Decyzja ta jest podejmowana w toku interwencji -może zatem nastąpić na etapie wszczęcia procedury NK (przy wypełnianiu formularza NK-A) lub w trakcie jej realizacji.

Kwestionariusz szacowania ryzyka. Zgodnie z art. 12a ust. 4a ustawy przed podjęciem decyzji o zapewnieniu dziecku ochrony pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokonuje oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka.

Obowiązek powiadomienia sądu. Pracownik socjalny, który zapewnił dziecku ochronę, niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, powiadamia o tym sąd opiekuńczy (art. 12a ust. 5 ustawy). Przepis ten wskazuje wyłącznie na obowiązek powiadomienia sądu opiekuńczego o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej

pieczy zastępczej. Niezależnie od powyższego, obowiązek powiadomienia prokuratora o podejrzeniu popełnienia przestępstwa może wynikać z art. 12 ust. 1 ustawy, a przekazanie informacji zespołowi interdyscyplinarnemu - z ogólnych zasad współpracy w ramach procedury „Niebieskie Karty” (art. 9d ust. 3 ustawy).

Prawo do zażalenia. Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje zażalenie do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy (art. 12b ust. 1 ustawy). W zażaleniu można domagać się zbadania zasadności i legalności zapewnienia dziecku ochrony oraz prawidłowości jej dokonania (art. 12b ust. 1 zdanie drugie ustawy). Zażalenie może być wniesione także za pośrednictwem pracownika socjalnego, który zapewnił dziecku ochronę, lub funkcjonariusza Policji - w takim przypadku podlega ono niezwłocznemu przekazaniu do sądu opiekuńczego (art. 12b ust. 2 ustawy). Sąd rozpoznaje zażalenie w składzie jednego sędziego niezwłocznie, **nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili jego wpływu do sądu**. W razie uznania bezzasadności lub nielegalności sposobu zapewnienia dziecku ochrony sąd zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym (art. 12b ust. 3 ustawy). W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości **sąd zawiadamia o tym przełożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony** (art. 12b ust. 4 ustawy).

Pouczenie. Zgodnie z art. 12c ust. 1 ustawy pracownik socjalny dokonujący czynności z art. 12a jest obowiązany pouczyć rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka o prawie do złożenia zażalenia, o czynnościach podjętych na podstawie art. 12a oraz o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej. Pouczenie to wręcza się na piśmie.

Uwaga praktyczna: Odebranie dziecka z rodziny w trybie art. 12a ustawy jest instytucją nadzwyczajną, wymagającą zaistnienia **zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową**. Jest to przesłanka kwalifikowana **-nie wystarcza samo wszczęcie procedury NK ani samo podejrzenie stosowania przemocy**. W praktyce sporów rodzinnych świadomość istnienia tego mechanizmu jest niezbędną -zarówno dlatego, że może on zostać zastosowany w sposób nieproporcjonalny, jak i dlatego, że istnieją skuteczne środki odwoławcze (zażalenie do sądu opiekuńczego rozpatrywane w trybie 24-godzinny).

Osoba, wobec której podjęto decyzję o odebraniu dziecka, powinna niezwłocznie skontaktować się z prawnikiem celem złożenia zażalenia w ustawowym terminie. Zażalenie powinno wskazywać na brak spełnienia przesłanki zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, na kontekst sytuacji (np. spór rodzinny) oraz na dysproporcjonalność zastosowanego środka.

CZĘŚĆ V: PRZYGOTOWANIE DO SPOTKANIA Z GRUPĄ DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWĄ

5.1. PRZYGOTOWANIE PSYCHICZNE I EMOCJONALNE

Spotkanie z grupą diagnostyczno-pomocową w ramach wypełniania formularza „Niebieska Karta -D” (§ 12 ust. 1 rozporządzenia) stanowi jedyną formalną możliwość bezpośredniego przedstawienia swojego stanowiska w procedurze. Okoliczność ta powoduje, że przygotowanie do tego spotkania ma charakter kluczowy.

Świadomość charakteru spotkania. Spotkanie nie jest przesłuchaniem w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego ani rozprawą sądową. Jest czynnością o charakterze administracyjnym, dokonywaną przez grupę diagnostyczno-pomocową w celu analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej (§ 12 ust. 1 rozporządzenia). Członkowie grupy nie są sędziami ani prokuratorami -są przedstawicielami służb i instytucji wymienionych w art. 9a ust. 11–11d ustawy, zobowiązanymi do obiektywnej oceny sytuacji.

Kontrola emocji. Z perspektywy osoby wskazanej jako stosująca przemoc spotkanie może wywoływać silne emocje -poczucie niesprawiedliwości, złość, frustrację. Reakcje te są zrozumiałe, **jednak ich okazywanie w trakcie spotkania może zostać odnotowane w dokumentacji i zinterpretowane na niekorzyść osoby objętej procedurą.** Zachowanie spokoju, opanowania i rzeczowości jest jednym z najważniejszych elementów przygotowania.

Świadomość konsekwencji. Osoba przystępująca do spotkania powinna mieć pełną świadomość, że treść formularza NK-D oraz protokół z posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej (§ 8 ust. 4 rozporządzenia) stanowią dokumentację, która może być wykorzystana w dalszych postępowaniach -zarówno administracyjnych (skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego na podstawie art. 9b ust. 2 pkt 9 ustawy), jak i sądowych (jako materiał dowodowy w postępowaniu rozwodowym, o kontakty z dziećmi, o władzę rodzicielską czy w postępowaniu karnym).

Nastawienie. Zaleca się podejście oparte na współpracy z grupą diagnostyczno-pomocową -nie na konfrontacji. Postawa konstruktywna, wyrażająca gotowość do wyjaśnienia sytuacji, jest odbierana korzystniej niż postawa defensywna lub agresywna. Nie oznacza to jednak przyznawania się do zarzucanych zachowań -kwestia ta jest omówiona w sekcji 5.8.

5.2. PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE

Znajomość zarzutów. W miarę możliwości osoba wezwana na spotkanie powinna ustalić, jakie zachowania są jej zarzucane. Informacje te mogą wynikać z treści zawiadomienia o wszczęciu procedury (§ 10 rozporządzenia), z informacji uzyskanych od pełnomocnika lub -w ograniczonym zakresie -z dokumentacji udostępnionej na podstawie art. 9c ust. 4 ustawy w zw. z § 14 ust. 2 rozporządzenia.

Przygotowanie własnej wersji zdarzeń. Dla każdego zarzucanego zachowania osoba objęta procedurą powinna przygotować zwięzłe, rzeczowe wyjaśnienie obejmujące opis okoliczności zdarzenia, kontekst sytuacyjny, rolę obu stron, świadków zdarzenia oraz wszelkie dowody na poparcie swojej wersji.

Znajomość definicji przemocy domowej. Znajomość art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy pozwala na merytoryczne odniesienie się do kwestii, czy zarzucane zachowanie spełnia ustawowe przesłanki przemocy domowej -w szczególności elementy umyślności i wykorzystania przewagi. Osoba wezwana może w sposób rzeczowy wskazywać, że zarzucane zachowania nie wypełniają definicji przemocy domowej, lecz stanowią przejaw konfliktu między stronami.

Znajomość treści formularza NK-D. Z wzoru formularza NK-D (załącznik nr 4 do rozporządzenia) wynika zakres pytań, jakie zostaną zadane. Formularz obejmuje dane osobowe, opis form przemocy zarzucanych wobec osoby dorosłej i małoletniego, pytania o nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych, pytania o historię konfliktów z prawem, pytanie o posiadanie broni palnej, pytanie o dotychczasowe postępowania sądowe, pytanie o samoocenę sytuacji oraz ustalenie zobowiązań (pkt I–XVII formularza NK-D). Przygotowanie odpowiedzi na każde z tych pytań przed spotkaniem jest niezbędne.

Konsultacja z pełnomocnikiem. Przed przystąpieniem do spotkania zaleca się konsultację z prawnikiem, który może pomóc w przygotowaniu strategii odpowiedzi, zidentyfikowaniu kwestii wymagających szczególnej ostrożności oraz ocenie, które informacje warto ujawnić, a które mogą zostać wykorzystane na niekorzyść osoby objętej procedurą.

5.3. PRZYGOTOWANIE DOKUMENTACYJNE

Osoba wezwana na spotkanie z grupą diagnostyczno-pomocową powinna przygotować i zabrać ze sobą wszelkie dokumenty mogące potwierdzić jej wersję zdarzeń lub kontekst sytuacji.

Rodzaje dokumentów, które mogą być przydatne:

Korespondencja elektroniczna (wiadomości SMS, e-mail, komunikatory) potwierdzająca przebieg relacji, charakter konfliktu lub treść wzajemnych ustaleń -w szczególności korespondencja wskazująca na prowokacyjne lub manipulacyjne zachowania drugiej strony. Dokumentacja medyczna -zaświadczenia lekarskie, wyniki badań, dokumentacja psychologiczna lub psychiatryczna, potwierdzające stan zdrowia osoby objętej procedurą lub brak obrażeń u drugiej strony w okresie zarzucanych zdarzeń. Dokumenty dotyczące postępowań sądowych -odpisy pozwów, postanowień, protokołów rozpraw, jeżeli między stronami toczą się postępowania rozwodowe, o kontakty z dziećmi lub o władzę rodzicielską. Dokumentacja dotycząca kontaktów z dziećmi -potwierdzenie realizacji kontaktów, korespondencja dotycząca organizacji kontaktów, dokumentacja z mediacji. Opinie specjalistów -opinie psychologiczne, pedagogiczne, opinie biegłych sądowych, jeżeli zostały sporządzone w ramach innych postępowań. Zeznania świadków -oświadczenia pisemne osób, które mogą potwierdzić wersję zdarzeń osoby objętej procedurą.

Uwaga praktyczna: Dokumenty należy przygotować w kopiach -oryginały powinny pozostać w posiadaniu osoby objętej procedurą. Zgodnie z § 14 ust. 3 rozporządzenia oryginały dokumentów mogą być przekazywane organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze

w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa. Warto sporządzić wykaz przedłożonych dokumentów z datą ich przekazania.

5.4. KWESTIE PRAKTYCZNE I ORGANIZACYJNE

Termin i miejsce spotkania. Spotkanie odbywa się w miejscu i terminie wyznaczonym przez grupę diagnostyczno-pomocową. Wezwanie powinno określać datę, godzinę i adres. Zgodnie z § 18 rozporządzenia **spotkania z osobą doznającą przemocy i z osobą stosującą przemoc nie mogą być organizowane w sposób umożliwiający im wzajemny kontakt** - należy zatem spodziewać się, że spotkanie NK-D odbędzie się w innym terminie niż spotkanie NK-C.

Obecność pełnomocnika. Przepisy ustawy i rozporządzenia nie regulują wprost kwestii obecności pełnomocnika (adwokata lub radcy prawnego) na spotkaniu z grupą diagnostyczno-pomocową. Procedura „Niebieskie Karty” nie jest postępowaniem sądowym ani administracyjnym w ścisłym rozumieniu, w związku z czym brak jest formalnej podstawy prawnej do odmowy obecności pełnomocnika. Zaleca się wystąpienie do grupy diagnostyczno-pomocowej z pisemnym wnioskiem o dopuszczenie pełnomocnika do udziału w spotkaniu - z powołaniem się na prawo do obrony swoich interesów i na ogólne zasady demokratycznego państwa prawnego. W przypadku odmowy warto odnotować ten fakt pisemnie.

Punktualność. Niestawiennictwo na spotkaniu może zostać odnotowane w dokumentacji. W szczególności nie wstrzymuje ono prac grupy diagnostyczno-pomocowej - analogicznie do regulacji § 11 ust. 5 rozporządzenia dotyczącej niestawiennictwa osoby doznającej przemocy.

Nagrywanie spotkania. Kwestia nagrywania spotkania z grupą diagnostyczno-pomocową nie jest uregulowana w ustawie ani w rozporządzeniu. W praktyce grupy diagnostyczno-pomocowe mogą sprzeciwiać się nagrywaniu. Osoba objęta procedurą może podjąć próbę uzyskania zgody na nagrywanie, informując o tym zamiarze na początku spotkania. Niezależnie od wyniku, spotkanie jest dokumentowane w formie protokołu (§ 8 ust. 4 rozporządzenia) - osoba objęta procedurą powinna zadbać o to, by protokół rzetelnie odzwierciedlał przebieg spotkania.

5.5. PRZEBIEG SPOTKANIA - CZEGO SIĘ SPODZIEWAĆ

Spotkanie odbywa się w siedzibie ośrodka pomocy społecznej lub w innym miejscu wyznaczonym przez grupę diagnostyczno-pomocową. W spotkaniu uczestniczą co najmniej pracownik socjalny i funkcjonariusz Policji (art. 9a ust. 11 ustawy), a w zależności od składu grupy - także inne osoby wymienione w art. 9a ust. 11a-11d i 12 ustawy.

Przebieg spotkania obejmuje co do zasady: weryfikację danych osobowych (pkt I-III formularza NK-D), pytania dotyczące zarzucanych zachowań wobec osoby dorosłej i małoletniego (pkt IV-V), pytania o stosowanie alkoholu i substancji psychoaktywnych (pkt VI-VII), pytania o karalność i kontakty z wymiarem sprawiedliwości (pkt VIII-IX), pytanie o posiadanie broni palnej (pkt XII), pytanie o toczące się postępowania sądowe (pkt X), ocenę

sytuacji przez osobę objętą procedurą (pkt XI), ustalenie zobowiązań (pkt XIII–XVI) oraz ustalenie częstotliwości okresowej oceny sytuacji (pkt XVII).

Formularz NK-D przewiduje zobowiązania o charakterze dobrowolnym, obejmujące między innymi: zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych, dobrowolne poddanie się leczeniu odwykowemu, zobowiązanie do informowania grupy o zgłoszeniu się i ukończeniu programów oraz zobowiązanie do informowania o podejmowanych działaniach mających na celu zaprzestanie stosowania przemocy (pkt XIII–XVI formularza NK-D).

Dokumentowanie. Przebieg spotkania jest dokumentowany w formularzu NK-D oraz w protokole posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej. Osoba objęta procedurą ma prawo zapoznać się z treścią sporządzonej dokumentacji w zakresie jej dotyczącym (art. 9c ust. 4 ustawy, § 14 ust. 2 rozporządzenia).

5.6. ZASADY KONSTRUOWANIA WYPOWIEDZI

Zasada rzeczowości. Wypowiedzi powinny być konkretne, oparte na faktach, pozbawione ogólników i emocjonalnych ocen. Zamiast sformułowań typu „ona ciągle kłamie” należy podawać konkretne okoliczności podważające wiarygodność zarzutów.

Zasada chronologiczności. Opis zdarzeń powinien być prowadzony w porządku chronologicznym, ze wskazaniem dat, miejsc i okoliczności. Chaotyczna narracja osłabia wiarygodność.

Zasada kontekstu. Każde zarzucane zachowanie powinno być osadzone w kontekście -w tym w kontekście trwającego sporu rodzinnego, toczących się postępowań sądowych, emocji towarzyszących rozstaniu. Kontekst pozwala grupie diagnostyczno-pomocowej na odróżnienie przemocy domowej od konfliktu.

Zasada precyzji językowej. Należy unikać sformułowań, które mogą zostać zinterpretowane jako bagatelizowanie przemocy lub obwinianie osoby doznającej przemocy. Zamiast kwestionować odczucia drugiej strony, warto skupić się na obiektywnych okolicznościach zdarzeń.

Zasada zwięzłości. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej prowadzą wiele spraw jednocześnie. Wypowiedzi powinny być zwięzłe i ukierunkowane na meritum, bez zbędnych dygresji.

Zasada dokumentowania własnych twierdzeń. Każde twierdzenie warto poprzeć dowodem -dokumentem, korespondencją, wskazaniem świadka. Twierdzenie nieudokumentowane ma mniejszą siłę przekonywania niż twierdzenie poparte materiałem dowodowym.

5.7. TRUDNE PYTANIA I SYTUACJE

Pytanie o stosowanie alkoholu i substancji psychoaktywnych (pkt VI–VII formularza NK-D). Odpowiedź twierdząca na pytanie o nadużywanie alkoholu lub stosowanie substancji psychoaktywnych może zostać wykorzystana jako okoliczność obciążająca -zarówno w procedurze NK, jak i w postępowaniach sądowych. Odpowiedź powinna być prawdziwa, ale precyzyjna -jeżeli osoba objęta procedurą spożywa alkohol okazjonalnie i w umiarkowanych ilościach, warto to wyraźnie zaznaczyć, odróżniając to od problemu alkoholowego.

Pytanie o karalność (pkt VIII–IX formularza NK-D). Pytanie to dotyczy dotychczasowej karalności i kontaktów z wymiarem sprawiedliwości. Informacja o karalności jest weryfikowalna -podanie nieprawdy może podważyć wiarygodność w zakresie pozostałych oświadczeń. Zaleca się odpowiedź zgodną z prawdą, z jednoczesnym wskazaniem kontekstu - np. że skazanie dotyczyło czynu niezwiązanego z przemocą domową.

Pytanie o posiadanie broni palnej (pkt XII formularza NK-D). Jak wskazano w sekcji 4.10 poradnika, odpowiedź twierdząca uruchamia obligatoryjny mechanizm powiadomienia organów Policji właściwych w sprawach pozwoleń na broń (art. 9f ustawy). Odpowiedź powinna być prawdziwa -posiadanie broni jest faktem weryfikowalnym przez organy Policji.

Pytanie o toczące się postępowania sądowe (pkt X formularza NK-D). Informacja o toczących się postępowaniach -rozwodowym, o kontakty z dziećmi, o władzę rodzicielską - stanowi istotny kontekst dla oceny sytuacji. Warto wskazać te postępowania, gdyż mogą one stanowić okoliczność świadczącą o instrumentalnym wykorzystaniu procedury NK.

Sytuacja, w której osoba doznająca przemocy jest obecna. Zgodnie z § 18 rozporządzenia spotkania z osobą doznającą przemocy i z osobą stosującą przemoc nie mogą być organizowane w sposób umożliwiający im wzajemny kontakt. Jeżeli dojdzie do naruszenia tego zakazu, fakt ten należy odnotować i podnieść jako naruszenie proceduralne.

Sytuacja, w której członkowie grupy wyrażają z góry przyjęte przekonania. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej są zobowiązani do obiektywnej oceny sytuacji. Jeżeli osoba objęta procedurą odnosi wrażenie, że członkowie grupy z góry przyjęli tezę o stosowaniu przemocy, warto to odnotować -może to stanowić podstawę skargi na grupę diagnostyczno-pomocową (art. 9b ust. 16 ustawy).

5.8. KWESTIA PRYZNAWANIA SIĘ DO ZARZUCANYCH ZACHOWAŃ

Kwestia ta wymaga szczególnej uwagi, gdyż decyzja podjęta na etapie spotkania z grupą diagnostyczno-pomocową może mieć dalekosiężne konsekwencje w postępowaniach sądowych.

Przyznanie się do zarzucanych zachowań -nawet częściowe -zostaje odnotowane w formularzu NK-D i w protokole posiedzenia grupy. W postępowaniu sądowym (rozwodowym, o kontakty, o władzę rodzicielską, karnym) dokumentacja ta może być wykorzystana jako dowód. Przyznanie się do zachowań kwalifikowanych jako przemoc

domowa - nawet jeśli osoba objęta procedurą subiektywnie traktuje je jako nieistotne lub wynikające z konfliktu - może zostać zinterpretowane przez sąd jako potwierdzenie stosowania przemocy.

Odmowa przyznania się jest prawem osoby objętej procedurą. Osoba wezwana na spotkanie nie ma obowiązku przyznawania się do zarzucanych zachowań - procedura NK nie jest postępowaniem karnym, w którym obowiązuje domniemanie niewinności (art. 5 § 1 Kodeksu postępowania karnego), jednak prawo do nieprzyjmowania na siebie odpowiedzialności za zachowania, które nie miały miejsca lub które nie stanowią przemocy domowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy, przysługuje każdej osobie.

Złożona kwestia zobowiązań. Formularz NK-D (pkt XIII–XVI) przewiduje ustalenie zobowiązań. Przyjęcie na siebie zobowiązań - takich jak udział w programie korekcyjno-edukacyjnym - może zostać odczytane jako pośrednie przyznanie się do stosowania przemocy. Z drugiej strony odmowa podjęcia jakichkolwiek zobowiązań może zostać odnotowana jako brak współpracy.

Rekomendacja. W każdym przypadku zaleca się konsultację z prawnikiem przed spotkaniem, w celu ustalenia optymalnej strategii -uwzględniającej zarówno interes w procedurze NK, jak i potencjalny wpływ na toczące się lub przyszłe postępowania sądowe. W przypadku gdy osoba objęta procedurą jest przekonana, że zarzuty są bezpodstawne, rzeczowe i konsekwentne zaprzeczanie, poparte dowodami, stanowi strategię uzasadnioną prawnie i faktycznie.

CZĘŚĆ VI: PROCEDURA NK A POSTĘPOWANIA SĄDOWE

6.1. WPŁYW NA POSTĘPOWANIE ROZWODOWE

Procedura „Niebieskie Karty” może wywierać istotny wpływ na postępowanie rozwodowe w kilku wymiarach.

Kwestia winy w rozkładzie pożycia. W postępowaniu rozwodowym sąd orzeka o winie rozkładu pożycia małżeńskiego, chyba że strony zgodnie wnoszą o zaniechanie orzekania o winie (art. 57 § 1 i 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Wszczęcie procedury NK wobec jednego z małżonków może zostać powołane przez drugą stronę jako argument na rzecz orzeczenia winy. Jednakże sam fakt wszczęcia procedury nie przesądza o stosowaniu przemocy - **wszczęcie następuje na podstawie podejrzenia (§ 2 ust. 1 rozporządzenia), nie zaś stwierdzenia przemocy. Okoliczność ta powinna być wyraźnie podnoszona w postępowaniu rozwodowym.**

Powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej i ustalenie kontaktów z dziećmi. W wyroku rozwodowym sąd orzeka o władzy rodzicielskiej i kontaktach z dziećmi (art. 58 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Wszczęcie procedury NK może wpływać na ocenę zdolności wychowawczych rodzica wskazanego jako stosujący przemoc -w szczególności

w kontekście art. 2 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym małoletni będący świadkiem przemocy domowej jest traktowany jako osoba doznająca przemocy.

Zabezpieczenie na czas postępowania. Strona powołująca się na przemoc domową może wnosić o zabezpieczenie w postaci ograniczenia kontaktów z dziećmi na czas trwania postępowania. Dokumentacja z procedury NK może stanowić argument na poparcie takiego wniosku.

Uwaga praktyczna: Osoba wskazana jako stosująca przemoc, wobec której toczy się postępowanie rozwodowe, powinna informować swojego pełnomocnika procesowego o każdym etapie procedury NK. Koordynacja działań w obu postępowaniach jest niezbędna dla ochrony interesów tej osoby.

6.2. WPŁYW NA POSTĘPOWANIE O KONTAKTY Z DZIEĆMI

Postępowanie o kontakty z dziećmi regulują art. 113–113⁶ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania nieprocesowego.

Ograniczenie kontaktów. Sąd opiekuńczy może ograniczyć kontakty rodzica z dzieckiem, jeżeli wymaga tego dobro dziecka (art. 113² KRO). Wszczęcie procedury NK wobec rodzica może stanowić argument na rzecz takiego ograniczenia -w szczególności, jeżeli w procedurze zidentyfikowano małoletniego jako osobę doznającą przemocy domowej (art. 2 ust. 2 ustawy).

Zakazanie kontaktów. W skrajnych przypadkach sąd może zakazać utrzymywania kontaktów rodzica z dzieckiem (art. 113³ KRO). Dokumentacja z procedury NK, w której potwierdzono stosowanie przemocy, może zostać powołana na poparcie takiego wniosku.

Zabezpieczenie kontaktów na czas postępowania. Wszczęcie procedury NK może być wykorzystane jako podstawa wniosku o zabezpieczenie postępowania przez ograniczenie kontaktów lub ustanowienie kontaktów w obecności kuratora sądowego.

Uwaga praktyczna: Z perspektywy osoby niesłusznie wskazanej jako stosująca przemoc, kluczowe jest wykazanie, że procedura NK została wszczęta w kontekście sporu rodzinnego i nie potwierdza stosowania przemocy. Szczególne znaczenie ma dokumentacja zakończenia procedury z przesłanki „rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań” (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy) lub „niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej” (art. 9b ust. 15 ustawy).

6.3. WPŁYW NA POSTĘPOWANIE O WŁADZĘ RODZICIELSKĄ

Postępowania o ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej prowadzone są na podstawie art. 109 i 111 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Ograniczenie władzy rodzicielskiej (art. 109 KRO). Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wydaje odpowiednie zarządzenia. Katalog tych zarządzeń jest otwarty i obejmuje między innymi zobowiązanie rodziców do określonego postępowania, ustanowienie nadzoru kuratora, skierowanie do placówki sprawującej częściową pieczę nad dzieckiem, a w ostateczności - umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub instytucji. Dokumentacja z procedury NK może stanowić podstawę wszczęcia takiego postępowania z urzędu - sąd opiekuńczy może powziąć informację o zagrożeniu dobra dziecka na podstawie informacji przekazanych przez grupę diagnostyczno-pomocową lub zespół interdyscyplinarny.

Pozbawienie władzy rodzicielskiej (art. 111 KRO). Pozbawienie władzy rodzicielskiej jest środkiem ostatecznym, stosowanym w przypadku rażącego zaniedbania obowiązków rodzicielskich lub nadużywania władzy rodzicielskiej. Potwierdzenie stosowania przemocy domowej w ramach procedury NK może stanowić argument za nadużywaniem władzy rodzicielskiej - jednak samo wszczęcie procedury, bez jej potwierdzenia, nie stanowi wystarczającej przesłanki.

Uwaga praktyczna: Osoba wskazana jako stosująca przemoc powinna mieć świadomość, że postępowania o władzę rodzicielską mogą zostać wszczęte z urzędu na podstawie informacji uzyskanych w toku procedury NK. Szczególnego znaczenia nabiera w tym kontekście aktywna postawa w procedurze NK - dążenie do wykazania braku przemocy i do zakończenia procedury z przesłanki niepotwierdzenia informacji o przemocy.

6.4. DOKUMENTACJA NK JAKO DOWÓD W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM

Charakter dowodowy dokumentacji NK. Dokumentacja wytworzona w ramach procedury „Niebieskie Karty” - formularze NK-A, NK-C, NK-D, protokoły posiedzeń grupy diagnostyczno-pomocowej - **stanowi dokument urzędowy** w rozumieniu art. 244 Kodeksu postępowania cywilnego, sporządzony przez organ lub podmiot realizujący zadania publiczne. Dokumenty te korzystają z domniemania prawdziwości i wiarygodności, które może być jednak obalone dowodem przeciwnym (art. 252 KPC).

Formularze NK-A i NK-C -jednostronny charakter. Formularze te są wypełniane na podstawie relacji osoby doznającej przemocy, **bez udziału i wiedzy osoby wskazanej jako stosująca przemoc** (§ 2 ust. 5, § 11 rozporządzenia). Okoliczność ta powinna być podnoszona w postępowaniu sądowym **-jednostronny charakter tych dokumentów ogranicza ich wartość dowodową.**

Formularz NK-D -oświadczenia osoby wskazanej jako stosująca przemoc. Treść formularza NK-D odzwierciedla oświadczenia złożone przez osobę objętą procedurą. Wszelkie oświadczenia złożone w tym formularzu mogą być powoływane w postępowaniu sądowym - zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść tej osoby.

Protokoły posiedzeń grupy diagnostyczno-pomocowej. Protokoły te dokumentują przebieg posiedzeń, ustalenia grupy, decyzje o dalszych działaniach. Stanowią istotny materiał dowodowy, gdyż odzwierciedlają ocenę sytuacji dokonaną przez organ realizujący procedurę.

Protokół zakończenia procedury lub odstąpienia od dalszych działań. Protokół sporządzony na podstawie § 19 lub § 20 rozporządzenia, zawierający okoliczności uzasadniające odstąpienie lub zakończenie procedury, stanowi szczególnie istotny dokument - zwłaszcza w przypadku zakończenia z przesłanki „rozstrzygnięcia o braku zasadności” (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy) lub „niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy” (art. 9b ust. 15 ustawy).

Uwaga praktyczna: W postępowaniu sądowym dokumentacja z procedury NK podlega swobodnej ocenie sądu (art. 233 § 1 KPC). Sąd nie jest związany ustaleniami grupy diagnostyczno-pomocowej ani zespołu interdyscyplinarnego - może ocenić tę dokumentację w kontekście całokształtu materiału dowodowego.

6.5. POSTĘPOWANIE KARNE -ART. 207 KODEKSU KARNEGO

Art. 207 Kodeksu karnego penalizuje znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy. Procedura „Niebieskie Karty” i postępowanie karne z art. 207 KK stanowią odrębne postępowania -jednak w praktyce mogą się wzajemnie przenikać.

Wszczęcie postępowania karnego. Grupa diagnostyczno-pomocowa lub zespół interdyscyplinarny mogą złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 KK na podstawie ustaleń poczynionych w toku procedury NK. Dokumentacja NK może stanowić materiał dowodowy w postępowaniu przygotowawczym. Zgodnie z § 14 ust. 3 rozporządzenia w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa oryginały dokumentów wytworzonych w ramach procedury przekazywane są organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

Wpływ procedury NK na postępowanie karne. Formularze NK, protokoły posiedzeń i ustalenia grupy diagnostyczno-pomocowej mogą być wykorzystywane przez prokuratora i sąd jako materiał dowodowy. Oświadczenia złożone w formularzu NK-D mogą zostać powołane jako dowód -w tym oświadczenia niekorzystne dla osoby podejrzanej.

Wpływ postępowania karnego na procedurę NK. Umorzenie postępowania karnego lub uniewinnienie w sprawie o czyn z art. 207 KK nie jest formalnie wiążące dla grupy diagnostyczno-pomocowej -procedura NK jest odrębnym postępowaniem administracyjnym. Jednakże prawomocne rozstrzygnięcie sądu karnego stanowi istotną okoliczność, którą grupa powinna wziąć pod uwagę.

Uwaga praktyczna: W przypadku równoległego prowadzenia procedury NK i postępowania karnego kluczowa jest koordynacja działań z pełnomocnikiem. Oświadczenia składane

w jednym postępowaniu mogą być wykorzystane w drugim - a zasada *nemo se ipsum accusare tenetur* (prawo do nieobciążania samego siebie) ma pełne zastosowanie w postępowaniu karnym, lecz nie jest wprost przewidziana w procedurze NK.

6.6. ROZSTRZYGNIĘCIE O BRAKU ZASADNOŚCI I NIEPOTWIERDZENIE PRZEMOCY JAKO ARGUMENTY PROCESOWE

Niepotwierdzenie informacji o stosowaniu przemocy domowej (art. 9b ust. 15 ustawy) - stanowi ustalenie grupy diagnostyczno-pomocowej, że zgromadzony materiał nie potwierdza faktu stosowania przemocy. Ustalenie to jest dokumentowane w formie pisemnej i elektronicznej. W postępowaniu sądowym stanowi istotny argument na korzyść osoby wskazanej jako stosująca przemoc -wskazuje, że organ wyspecjalizowany w rozpoznawaniu przemocy domowej nie potwierdził zarzutów.

Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań - stanowi jedną z przesłanek zakończenia procedury (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy). Rozstrzygnięcie to, udokumentowane w protokole zakończenia procedury (§ 20 rozporządzenia), wskazuje, że grupa diagnostyczno-pomocowa uznała działania za nieuzasadnione. W postępowaniu sądowym okoliczność ta osłabia wiarygodność zarzutów przemocy domowej formułowanych przez drugą stronę.

Uwaga praktyczna: Dokumentacja potwierdzająca niepotwierdzenie przemocy lub brak zasadności powinna być starannie przechowywana i przedkładana sądowi w każdym postępowaniu, w którym druga strona powołuje się na fakt wszczęcia procedury NK jako argument na jej korzyść.

6.7. FAŁSZYWE OSKARŻENIA -MOŻLIWOŚCI PRAWNE

W przypadku, gdy osoba objęta procedurą NK jest przekonana, że zgłoszenie przemocy domowej miało charakter fałszywy i instrumentalny, przysługują jej następujące środki prawne:

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 234 Kodeksu karnego (fałszywe oskarżenie). Art. 234 KK penalizuje fałszywe oskarżenie innej osoby o popełnienie czynu zabronionego lub przewinienia dyscyplinarnego przed organem powołanym do ścigania lub orzekania w tych sprawach. Zagrożenie karą wynosi do lat 3 pozbawienia wolności. Zastosowanie tego przepisu wymaga wykazania, że zgłoszenie było fałszywe i że osoba zgłaszająca miała tego świadomość.

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 233 Kodeksu karnego (fałszywe zeznania). Jeżeli osoba doznająca przemocy złożyła fałszywe zeznania przed organem powołanym do prowadzenia postępowania -np. w postępowaniu karnym -może podlegać odpowiedzialności z art. 233 KK.

Pozew o ochronę dóbr osobistych (art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego). Fałszywe oskarżenie o stosowanie przemocy domowej może stanowić naruszenie dóbr osobistych -czci, dobrego

imienia, godności. Osoba niesłusznie oskarżona może wystąpić z powództwem cywilnym o ochronę dóbr osobistych, żądając zaniechania naruszeń, usunięcia skutków naruszenia (np. przeprosin) oraz zadośćuczynienia pieniężnego.

Powołanie się na fałszywość oskarżeń w postępowaniu rozwodowym lub o władzę rodzicielską. Fałszywe oskarżenia o przemoc domową mogą być podniesione jako okoliczność świadcząca o manipulacyjnym zachowaniu drugiej strony i mogą wpływać na ocenę winy w rozkładzie pożycia lub na ocenę zdolności wychowawczych rodzica.

Uwaga praktyczna: Wykazanie fałszywości oskarżeń jest w praktyce trudne -wymaga przedstawienia dowodów nie tylko na to, że przemoc nie miała miejsca, ale także na to, że osoba zgłaszająca miała świadomość fałszywości zgłoszenia. Dokumentacja z procedury NK - w szczególności niepotwierdzenie informacji o przemocy (art. 9b ust. 15 ustawy) oraz protokół zakończenia procedury z przesłanki braku zasadności (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy) -stanowi istotny materiał dowodowy w takim postępowaniu.

6.8 KONTROLA SĄDOWOADMINISTRACYJNA CZYNNOŚCI PODEJMOWANYCH W RAMACH PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Niezależnie od trybu skargowego przewidzianego w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej (skarga na grupę diagnostyczno-pomocową - art. 9b ust. 16 ustawy, skarga na zespół interdyscyplinarny - art. 9a ust. 7h ustawy), osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” może rozważyć poddanie czynności podejmowanych w ramach procedury kontroli sądu administracyjnego.

Zagadnienie to było przedmiotem analizy Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt II SAB/Po 87/17). W orzeczeniu tym WSA w Poznaniu uznał, że zespół interdyscyplinarny stanowi organ administracji publicznej w znaczeniu funkcjonalnym - został powołany na podstawie ustawy, ustawodawca określił organ go powołujący, jego skład oraz zakres działań wykonywanych w zakresie administracji publicznej. W konsekwencji sąd wskazał, że czynności podejmowane przez zespół interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” - w tym zakończenie procedury - mogą zostać poddane kontroli sądu administracyjnego poprzez wniesienie skargi na czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, na podstawie art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 935 t.j.), zwanej dalej „p.p.s.a.”.

Stanowisko to zostało zaaprobowane w głosie Pawła Daniela¹ do powyższego postanowienia, w której autor wskazał, że zarówno wszczęcie, jak i zakończenie procedury „Niebieskie Karty”

---

¹ P. Daniel, *Możliwość zaskarżenia do sądu administracyjnego czynności podejmowanych w ramach procedury "Niebieskiej Karty". Głosa do postanowienia WSA z dnia 14 czerwca 2017 r., II SAB/Po 87/17, ST 2018, nr 4, s. 81-88.* <https://sip.lex.pl/#/publication/386214131/daniel-pawel-mozliwosc-zaskarzenia-dosadu-administracyjnego-czynnosci-podejmowanych-w-ramach...> (dostęp: 2026-02-07 11:35)

wpływa na sytuację prawną jednostek, a stosowanie wykładni zawężającej - uniemożliwiającej zaskarżenie czynności w ramach procedury do sądu administracyjnego - ogranicza ochronę prawną osób w niej uczestniczących i pozostaje w sprzeczności z konstytucyjną zasadą prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Należy jednak z całą mocą podkreślić, że powyższe stanowisko nie jest utrwalone w orzecznictwie. Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 25 listopada 2015 r. (sygn. akt I OSK 2846/15) zajął stanowisko odmienne, uznając, że kompetencje zespołu interdyscyplinarnego ograniczają się do funkcji integrujących, koordynacyjnych i organizujących, że ustawodawca nie powierzył mu żadnych kompetencji władczych, a żadna z czynności podejmowanych przez zespół nie dotyczy uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.

Rozbieżność ta ma istotne znaczenie praktyczne - wynik ewentualnej skargi do sądu administracyjnego na czynności podejmowane w ramach procedury NK będzie zależał od linii orzeczniczej przyjętej przez konkretny sąd. Osoba składająca taką skargę musi liczyć się z możliwością jej odrzucenia.

Warto jednocześnie zwrócić uwagę, że oba powyższe orzeczenia zapadły na gruncie stanu prawnego sprzed nowelizacji ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 535). Nowelizacja ta znacząco rozszerzyła katalog uprawnień i obowiązków wynikających z procedury „Niebieskie Karty” - w szczególności wprowadziła obligatoryjne skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego z konkretnymi terminami i sankcją wykroczeniową (art. 9b ust. 11–13 ustawy w zw. z art. 66c Kodeksu wykroczeń), rozbudowała obowiązki informacyjne wobec osoby wskazanej jako stosująca przemoc oraz wprost uregulowała instytucję niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy (art. 9b ust. 15 ustawy). Okoliczności te mogą stanowić dodatkowy argument na rzecz dopuszczalności kontroli sądownoadministracyjnej - skoro obecna ustawa jeszcze wyraźniej kreuje konkretne uprawnienia i obowiązki po obu stronach procedury, trudniej uzasadnić stanowisko, że czynności podejmowane w jej ramach nie dotyczą praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Uwaga praktyczna: Skarga do sądu administracyjnego na czynności podejmowane w ramach procedury NK powinna być traktowana jako środek uzupełniający - stosowany wówczas, gdy skargi w trybie KPA (art. 9a ust. 7h i art. 9b ust. 16 ustawy) okazały się nieskuteczne lub gdy naruszenie ma charakter na tyle istotny, że uzasadnia poddanie sprawy kontroli sądowej. Przed wniesieniem skargi niezbędna jest konsultacja z prawnikiem specjalizującym się w prawie administracyjnym, ze względu na niejednolitość orzecznictwa w tym zakresie. Skargę wnosi się do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego po uprzednim wezwaniu organu do usunięcia naruszenia prawa, w terminie i na zasadach określonych w art. 52–54 p.p.s.a.

7.1. INSTRUMENTALNE WYKORZYSTANIE PROCEDURY W SPORACH RODZINNYCH

Instrumentalne wykorzystanie procedury „Niebieskie Karty” polega na jej wszczęciu nie w celu ochrony przed rzeczywistą przemocą domową, lecz w celu uzyskania przewagi procesowej w sporach rodzinnych -w szczególności dotyczących rozwodu, kontaktów z dziećmi lub władzy rodzicielskiej. Zjawisko to jest możliwe ze względu na cechy konstrukcyjne procedury: niski próg wszczęcia (uzasadnione podejrzenie -§ 2 ust. 1 rozporządzenia), brak weryfikacji zasadności zgłoszenia na etapie wszczęcia, jednostronny charakter formularza NK-A oraz brak wymogu zgody osoby doznającej przemocy (art. 9d ust. 1 ustawy).

Typowe przejawy instrumentalizacji: wszczęcie procedury NK w bezpośrednim związku czasowym z wniesieniem pozwu rozwodowego lub wniosku o ograniczenie kontaktów z dziećmi, wielokrotne wszczynanie procedury wobec tej samej osoby bez potwierdzenia przemocy w poprzednich procedurach, zgłaszanie jako przemocy domowej zachowań stanowiących przejaw normalnego konfliktu między stronami, wszczynanie procedury przez podmioty poinformowane jednostronnie przez jedną ze stron konfliktu.

Obrona przed instrumentalizacją: dokumentowanie kontekstu sytuacyjnego, w szczególności związku czasowego między wszczęciem procedury a działaniami procesowymi drugiej strony, dążenie do zakończenia procedury z przesłanki niepotwierdzenia przemocy (art. 9b ust. 15 ustawy) lub braku zasadności (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy), wykorzystanie dokumentacji zakończonej procedury w postępowaniach sądowych, rozważenie środków prawnych opisanych w sekcji 6.7.

7.2. WZAJEMNE ZARZUTY PRZEMOCY

W praktyce sporów rodzinnych nie są rzadkie sytuacje, w których obie strony zgłaszają stosowanie przemocy domowej przez drugą stronę. Przepisy ustawy i rozporządzenia nie zawierają odrębnych regulacji dotyczących takich przypadków.

Każde zgłoszenie podlega odrębnej ocenie przez grupę diagnostyczno-pomocową. Osoba, wobec której wszczęto procedurę NK, a która jednocześnie doświadcza przemocy ze strony drugiej osoby, ma prawo do zgłoszenia tego faktu. Zgłoszenie może nastąpić w dowolnym momencie -do któregośkolwiek z podmiotów wymienionych w art. 9a ust. 11-11d ustawy. Wszczęcie procedury NK wobec obu stron nie wyklucza się wzajemnie.

Uwaga praktyczna: W przypadku wzajemnych zarzutów przemocy szczególnego znaczenia nabiera precyzyjne dokumentowanie zdarzeń. Osoba objęta procedurą NK, która sama doświadcza przemocy, powinna równoległe gromadzić dokumentację potwierdzającą stosowanie przemocy przez drugą stronę -korespondencję, dokumentację medyczną, zeznania świadków.

7.3. PRZEMOC DOMOWA A KONFLIKT RODZINNY -ROZGRANICZENIE POJĘĆ

Rozgraniczenie przemocy domowej od konfliktu rodzinnego ma znaczenie kluczowe z perspektywy procedury NK.

Przemoc domowa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy wymaga łącznego spełnienia następujących przesłanek: umyślność działania lub zaniechania, wykorzystanie przewagi (fizycznej, psychicznej lub ekonomicznej), naruszenie praw lub dóbr osobistych osoby doznającej przemocy -w postaci narażenia na niebezpieczeństwo, naruszenia godności lub wolności, spowodowania szkód na zdrowiu, ograniczenia dostępu do środków finansowych lub istotnego naruszenia prywatności.

Konflikt rodzinny natomiast zakłada symetryczność relacji -obie strony aktywnie uczestniczą w konflikcie, żadna z nich nie wykorzystuje przewagi nad drugą, a zachowania obu stron wynikają z eskalacji emocji towarzyszących sporowi, a nie z umyślnego dążenia do naruszenia praw drugiej strony.

Na spotkaniu z grupą diagnostyczno-pomocową osoba objęta procedurą może wskazywać na brak elementu przewagi, na symetryczność relacji oraz na kontekst konfliktu jako okoliczności przemawiające za kwalifikacją sytuacji jako konfliktu, a nie przemocy.

7.4. PROCEDURA NK A UZALEŻNIENIA

Uzależnienie od alkoholu lub substancji psychoaktywnych stanowi okoliczność mającą wpływ na przebieg procedury NK.

Formularz NK-D (pkt VI–VII) wprost pyta o nadużywanie alkoholu i stosowanie substancji psychoaktywnych. Odpowiedź twierdząca może skutkować skierowaniem do programu korekcyjno-edukacyjnego -przy czym zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163) osoby uzależnione mogą uczestniczyć w programach korekcyjno-edukacyjnych dopiero po zakończonym programie psychoterapii uzależnień. Okoliczność ta może wydłużać czas realizacji obowiązku i stanowić usprawiedliwienie ewentualnego opóźnienia.

Formularz NK-D przewiduje również zobowiązanie do dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu i opracowania planu leczenia (pkt XIV formularza NK-D). Podjęcie takiego zobowiązania ma charakter dobrowolny.

7.5. PROCEDURA NK A ZABURZENIA PSYCHICZNE

Zaburzenia psychiczne -zarówno po stronie osoby wskazanej jako stosująca przemoc, jak i po stronie osoby wskazywanej jako doznająca przemocy -mogą mieć istotne znaczenie dla przebiegu i oceny procedury NK.

Zaburzenia psychiczne osoby wskazanej jako stosująca przemoc mogą wpływać na ocenę elementu umyślności w definicji przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy). Jeżeli

zachowanie wynika z zaburzeń psychicznych, a nie z umyślnego dążenia do naruszenia praw drugiej osoby, kwestia spełnienia przesłanki umyślności jest dyskusyjna. Dokumentacja medyczna potwierdzająca diagnozę psychiatryczną może stanowić argument w procedurze NK.

Zaburzenia psychiczne osoby wskazywanej jako doznająca przemocy mogą mieć znaczenie dla oceny wiarygodności zgłoszenia i relacji tej osoby. Udokumentowane zaburzenia o charakterze np. osobowości paranoicznej, histrionicznej czy zaburzeń adaptacyjnych mogą wpływać na subiektywną percepcję zdarzeń. Okoliczność ta może być podnoszona na spotkaniu z grupą diagnostyczno-pomocową -z zachowaniem umiaru i taktu.

7.6. WIELOKROTNE WSZCZYNIANIE PROCEDURY WOBEC TEJ SAMEJ OSOBY

Przepisy nie ograniczają liczby procedur NK, które mogą być wszczęte wobec tej samej osoby. Każde nowe zgłoszenie podlega odrębnej ocenie. Jednakże wielokrotne wszczynanie procedury, w szczególności w sytuacji, gdy poprzednie procedury zakończyły się niepotwierdzeniem przemocy (art. 9b ust. 15 ustawy) lub rozstrzygnięciem o braku zasadności (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy), stanowi istotną okoliczność.

Uwaga praktyczna: Dokumentacja z poprzednich procedur -w szczególności protokoły zakończenia lub odstąpienia od dalszych działań -powinna być przedkładana grupie diagnostyczno-pomocowej prowadzącej nową procedurę oraz powoływana w postępowaniach sądowych. Wielokrotne bezpodstawne wszczynanie procedury może stanowić argument za instrumentalnym jej wykorzystywaniem.

7.7. PROCEDURA NK A OPIEKA NAPRZEMIENNA

Opieka naprzemienna -uregulowana w art. 58 § 1a Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego -zakłada, że dziecko mieszka naprzemiennie z każdym z rodziców w porównywalnych okresach. Wszczęcie procedury NK wobec jednego z rodziców sprawujących opiekę naprzemienną może mieć istotny wpływ na utrzymanie tego modelu opieki. W postępowaniu sądowym dotyczącym opieki naprzemiennnej wszczęcie procedury NK może stanowić argument przeciwko ustaleniu lub utrzymaniu tego modelu. Z kolei zakończenie procedury z przesłanki niepotwierdzenia przemocy może wspierać argumentację na rzecz opieki naprzemiennnej -wskazując, że zarzuty przemocy nie znalazły potwierdzenia. **W trakcie procedury NK osoba objęta procedurą powinna zwracać uwagę na wszelkie ograniczenia kontaktów z dzieckiem wynikające z działań grupy diagnostyczno-pomocowej i niezwłocznie informować o nich prawnika prowadzącego sprawę o kontakty lub o opiekę naprzemienną.**

7.8. PROCEDURA NK A CUDZOZIEMCY

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nie ogranicza swojego zastosowania ze względu na obywatelstwo -stosuje się ją do wszystkich osób przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile spełnione są przesłanki podmiotowe z art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy.

Dla cudzoziemców procedura NK może mieć dodatkowe konsekwencje -w szczególności w kontekście postępowań legalizacyjnych (udzielenie lub cofnięcie zezwolenia na pobyt). Ponadto bariery językowe i kulturowe mogą utrudniać efektywne uczestnictwo w procedurze. Osoba będąca cudzoziemcem powinna rozważyć udział tłumacza w spotkaniu z grupą diagnostyczno-pomocową.

CZĘŚĆ VIII: NAJCZĘSTSZE BŁĘDY

8.1. BŁĘDY DOTYCZĄCE POSTAWY WOBEC PROCEDURY

Ignorowanie procedury. Najbardziej kosztownym błędem jest zignorowanie zawiadomienia o wszczęciu procedury NK i niestawienie się na spotkanie z grupą diagnostyczno-pomocową. Niestawiennictwo nie wstrzymuje prac grupy -ustalenia zostaną poczynione bez udziału osoby objętej procedurą, wyłącznie na podstawie relacji drugiej strony.

Bagatelizowanie procedury. Traktowanie procedury NK jako nieistotnej formalności, bez świadomości jej potencjalnych konsekwencji -w postępowaniach sądowych, w zakresie kontaktów z dziećmi, w zakresie posiadania broni -stanowi poważny błąd strategiczny.

Postawa agresywna lub konfrontacyjna. Agresywne zachowanie na spotkaniu z grupą diagnostyczno-pomocową -podnoszenie głosu, grożenie, kwestionowanie uprawnień członków grupy -zostaje odnotowane w dokumentacji i potwierdza zarzuty agresywnego zachowania.

Postawa nadmiernie ugodowa. Drugą skrajnością jest bezwarunkowe przyznawanie się do wszystkich zarzutów i przyjmowanie wszelkich zobowiązań mimo braku faktycznych podstaw „dla świętego spokoju” -bez analizy konsekwencji takich oświadczeń w postępowaniach sądowych.

8.2. BŁĘDY W KOMUNIKACJI Z GRUPĄ DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWĄ

Atakowanie osoby doznającej przemocy. Formułowanie zarzutów pod adresem drugiej strony w sposób agresywny, deprecjonujący lub obraźliwy na spotkaniu z grupą diagnostyczno-pomocową jest kontrproduktywne. Członkowie grupy oceniają postawę obu stron -atakowanie drugiej strony może zostać odczytane jako potwierdzenie agresywnych zachowań.

Kwestionowanie kompetencji członków grupy. Podważanie kwalifikacji pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji nie służy ochronie interesów osoby objętej procedurą. Ewentualne zastrzeżenia do pracy grupy powinny być formułowane w trybie skargi (art. 9b ust. 16 ustawy), nie zaś w trakcie spotkania.

Nadmierna szczegółowość nieistotnych kwestii. Rozbudowane wyjaśnienia dotyczące kwestii niezwiązanych z zarzucanymi zachowaniami rozpraszają uwagę i osłabiają przekaz. Wypowiedzi powinny być skoncentrowane na meritum.

Brak dokumentowania swoich twierdzeń. Złożenie wyjaśnień bez jakiegokolwiek poparcia dowodowego -nawet w postaci korespondencji elektronicznej -znacząco osłabia wiarygodność.

8.3. BŁĘDY FORMALNE I ORGANIZACYJNE

Niedotrzymanie terminów. W szczególności -niedostarczenie zaświadczenia o zgłoszeniu się do programu korekcyjno-edukacyjnego w terminie 90 dni od doręczenia skierowania (art. 9b ust. 13 ustawy) lub niedostarczenie zaświadczenia o ukończeniu programu w terminie 30 dni od ukończenia (art. 9b ust. 13 ustawy). Niedochowanie tych terminów skutkuje obligatoryjnym zawiadomieniem o wykroczeniu z art. 66c KW.

Brak dokumentowania czynności. Niezachowywanie kopii pism, niesporządzanie notatek z przebiegu spotkań, brak potwierdzeń nadania korespondencji -wszystko to utrudnia późniejsze wykazanie przebiegu zdarzeń i dochodzenie swoich praw.

Brak konsultacji z pełnomocnikiem. Podejmowanie decyzji w procedurze NK bez konsultacji z prawnikiem -w szczególności dotyczących uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym, zakresu oświadczeń składanych w formularzu NK-D, składania skarg -naraża na ryzyko popełnienia błędów o dalekosiężnych konsekwencjach.

8.4. BŁĘDY W RELACJI Z OSOBĄ DOZNAJĄCĄ PRZEMOCY W TRAKCIE PROCEDURY

Kontaktowanie się z osobą doznającą przemocy w celu wywarcia wpływu. Jakikolwiek próby kontaktu z osobą wskazywaną jako doznająca przemocy -w celu nakłonienia jej do wycofania zgłoszenia, zmiany relacji lub rezygnacji z udziału w procedurze -stanowią zachowanie, które może zostać zakwalifikowane jako forma przemocy psychicznej (zastraszanie, manipulacja emocjonalna) i znacząco pogarsza sytuację osoby objętej procedurą.

Kontakt za pośrednictwem osób trzecich. Wykorzystywanie wspólnych znajomych, rodziny lub dzieci do przekazywania informacji osobie doznającej przemocy w związku z procedurą NK stanowi zachowanie mogące zostać zakwalifikowane jako naruszenie zakazu kontaktowania się (jeżeli taki zakaz został orzeczony) lub jako forma nękania.

Publikowanie treści w mediach społecznościowych. Zamieszczanie w mediach społecznościowych treści dotyczących procedury NK, relacji z drugą stroną lub okoliczności sporu rodzinnego może zostać wykorzystane jako dowód w postępowaniu sądowym i pogorszyć sytuację procesową osoby objętej procedurą.

8.5. BŁĘDY DOTYCZĄCE DZIECI

Angażowanie dzieci w konflikt. Przekazywanie dzieciom informacji o procedurze NK, komentowanie przy dzieciach zachowania drugiego rodzica, angażowanie dzieci jako pośredników w konflikcie -zachowania te nie tylko szkodzą dzieciom, ale mogą stanowić argument za ograniczeniem/zakazem kontaktów lub pozbawieniem władzy rodzicielskiej.

Ignorowanie sytuacji dziecka. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy małoletni będący świadkiem przemocy domowej jest traktowany jako osoba doznająca przemocy. Osoba objęta procedurą powinna mieć świadomość, że działania podejmowane w ramach procedury NK dotyczą także dzieci - i odpowiednio dostosowywać swoje zachowanie.

Manipulowanie dzieckiem. Wszelkie próby nakłaniania dziecka do składania oświadczeń korzystnych dla osoby objętej procedurą lub niekorzystnych dla drugiego rodzica stanowią zachowanie, które może zostać ocenione przez sąd opiekuńczy jako zagrażające dobru dziecka.

CZĘŚĆ IX: PO ZAKOŃCZENIU PROCEDURY

9.1. DZIAŁANIA MONITORUJĄCE - CZEGO SIĘ SPODZIEWAĆ

Zgodnie z art. 9h ust. 2 ustawy po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” prowadzone są działania monitorujące przez okres **9 miesięcy**. Zgodnie z art. 9h ust. 3 ustawy działania te polegają w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura.

§ 21 rozporządzenia precyzuje, że działania monitorujące polegają w szczególności na składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa w związku z zakończoną procedurą, poradnictwie i udzielaniu wsparcia (§ 21 ust. 2). Rodzaj, formę oraz sposób realizacji tych działań określa grupa diagnostyczno-pomocowa (§ 21 ust. 3). W szczególnie uzasadnionych przypadkach -gdy składanie wizyt sprawdzających jest niemożliwe lub znacznie utrudnione - działania mogą być prowadzone za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (§ 21 ust. 4).

Uwaga praktyczna: Działania monitorujące nie są równoznaczne z kontynuacją procedury NK. Procedura jest zakończona - działania monitorujące mają charakter kontrolny i profilaktyczny. Osoba, wobec której procedura została zakończona, powinna współpracować z grupą diagnostyczno-pomocową w ramach monitoringu -odmowa współpracy może zostać odnotowana i w skrajnym przypadku stanowić przesłankę ponownego wszczęcia procedury, jeżeli zaistnieją ku temu podstawy.

9.2. DOKUMENTACJA -PRZECHOWYWANIE I OKRES RETENCJI

Dokumentacja wytworzona w ramach procedury „Niebieskie Karty” podlega przechowywaniu przez administratora danych - ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych (art. 9c ust. 6 ustawy). Okres przechowywania dokumentacji wynika z przepisów dotyczących archiwizacji dokumentów organów administracji publicznej oraz z RODO.

Uwaga praktyczna: Osoba objęta procedurą powinna we własnym zakresie przechowywać kopie wszelkiej dokumentacji uzyskanej w toku procedury - w szczególności kopię

zawiadomienia o wszczęciu procedury, kopię formularza NK-D (w szczególności kopię zawiadomienia o wszczęciu procedury, kopię formularza NK-D (w zakresie udostępnionym na podstawie art. 9c ust. 4 ustawy), kopię protokołu zakończenia procedury lub odstąpienia od dalszych działań (§ 19 lub § 20 rozporządzenia), korespondencję z grupą diagnostyczno-pomocową i zespołem interdyscyplinarnym oraz wszelkie zaświadczenia (o zgłoszeniu się do programu korekcyjno-edukacyjnego, o ukończeniu programu). Dokumenty te mogą być niezbędne nawet po upływie kilku lat --- w szczególności w postępowaniach sądowych dotyczących władzy rodzicielskiej lub kontaktów z dziećmi.

Okres retencji danych. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nie określa wprost okresu przechowywania dokumentacji wytworzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Okres ten wynika z przepisów ogólnych dotyczących archiwizacji dokumentów organów administracji publicznej --- w szczególności z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67) --- oraz z przepisów RODO (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), w szczególności z zasady ograniczenia przechowywania (art. 5 ust. 1 lit. e RODO). Administrator danych (ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych --- art. 9c ust. 6 ustawy) jest obowiązany do przechowywania danych nie dłużej, niż jest to niezbędne do celów, w których dane są przetwarzane.

Prawo do żądania usunięcia danych. Osoba, wobec której procedura została zakończona --- w szczególności z przesłanki niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej (art. 9b ust. 15 ustawy) lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy) --- może rozważyć wystąpienie do administratora danych z żądaniem usunięcia danych osobowych na podstawie art. 17 RODO (prawo do bycia zapomnianym). Należy jednak mieć na uwadze, że administrator może powołać się na wyłączenia z art. 17 ust. 3 RODO --- w szczególności na obowiązek przetwarzania danych wynikający z przepisów prawa (lit. b) lub na cele archiwalne w interesie publicznym (lit. d). W każdym przypadku odmowa usunięcia danych powinna być uzasadniona i może być zaskarżona do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

9.3. WPŁYW ZAKOŃCZONEJ PROCEDURY NA DALSZY POSTĘPOWANIA

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nie powoduje automatycznego „wymazania” faktu jej prowadzenia. Informacja o wszczęciu i przebiegu procedury pozostaje w dokumentacji i może być powoływana w dalszych postępowaniach --- zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść osoby objętej procedurą.

Postępowania rodzinne. W postępowaniach rozwodowych, o kontakty z dziećmi lub o władzę rodzicielską strona przeciwna może powoływać się na sam fakt wszczęcia procedury NK --- niezależnie od jej wyniku. W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma sposób zakończenia procedury. Zakończenie z przesłanki „rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań” (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy) lub odstąpienie od dalszych działań z powodu

„niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej" (art. 9b ust. 15 ustawy) stanowią okoliczności istotnie osłabiające zarzuty przemocy formułowane przez drugą stronę. Dokumentacja potwierdzająca taki wynik procedury powinna być przedkładana sądowi z urzędu przez pełnomocnika osoby objętej procedurą.

Postępowania karne. Zakończenie procedury NK z przesłanki niepotwierdzenia przemocy nie jest wiążące dla organów ścigania ani dla sądu karnego --- postępowanie karne z art. 207 Kodeksu karnego jest odrębnym postępowaniem prowadzonym na podstawie odrębnych przepisów i podlegającym odrębnym regułom dowodowym. Jednakże dokumentacja zakończonej procedury NK może stanowić istotny materiał dowodowy na korzyść osoby podejrzanej lub oskarżonej.

Postępowania administracyjne. W przypadku osób posiadających pozwolenie na broń palną zakończenie procedury NK z przesłanki niepotwierdzenia przemocy może stanowić argument na rzecz utrzymania pozwolenia --- w kontekście postępowania zainicjowanego powiadomieniem z art. 9f ustawy.

Ponowne zgłoszenia. Zakończenie procedury nie wyklucza możliwości ponownego wszczęcia procedury NK wobec tej samej osoby (zob. sekcja 9.4). Dokumentacja poprzedniej procedury --- w szczególności jej wynik --- powinna być brana pod uwagę przez grupę diagnostyczno-pomocową prowadzącą nową procedurę.

9.4. PONOWNE WSZCZĘCIE PROCEDURY

Przepisy ustawy i rozporządzenia nie ograniczają możliwości ponownego wszczęcia procedury „Niebieskie Karty" wobec tej samej osoby. Każde nowe zgłoszenie podlega odrębnej ocenie na zasadach ogólnych --- przez wypełnienie formularza NK-A (§ 2 ust. 1 rozporządzenia) i realizację kolejnych etapów procedury.

Przesłanki ponownego wszczęcia. Ponowne wszczęcie procedury wymaga zaistnienia nowego uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub nowego zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej (§ 2 ust. 1 rozporządzenia). Nie jest dopuszczalne ponowne wszczęcie procedury na podstawie tych samych okoliczności faktycznych, które stanowiły przedmiot procedury zakończonej lub w której odstąpiono od dalszych działań --- takie działanie stanowiłoby nadużycie procedury.

Znaczenie dokumentacji z poprzednich procedur. W przypadku ponownego wszczęcia procedury osoba objęta procedurą powinna niezwłocznie poinformować grupę diagnostyczno-pomocową o fakcie prowadzenia poprzedniej procedury i jej wyniku. Dokumentacja poprzedniej procedury --- w szczególności protokół zakończenia (§ 20 rozporządzenia) lub protokół odstąpienia od dalszych działań (§ 19 rozporządzenia) --- powinna zostać przedłożona grupie. Wielokrotne wszczynanie procedury wobec tej samej osoby, w sytuacji, gdy poprzednie procedury zakończyły się niepotwierdzeniem przemocy, stanowi istotną okoliczność świadczącą o instrumentalnym wykorzystywaniu procedury.

Uwaga praktyczna: W przypadku ponownego wszczęcia procedury NK należy niezwłocznie skontaktować się z pełnomocnikiem i podjąć działania analogiczne do opisanych w Części V poradnika. Dodatkowo warto rozważyć złożenie skargi na działalność grupy diagnostyczno-pomocowej (art. 9b ust. 16 ustawy) lub zespołu interdyscyplinarnego (art. 9a ust. 7h ustawy) - -- jeżeli ponowne wszczęcie procedury jest oczywiście bezzasadne --- a także rozważyć środki prawne opisane w sekcji 6.7 (fałszywe oskarżenia).

9.5. REHABILITACJA WIZERUNKU

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” --- nawet zakończonej niepotwierdzeniem przemocy --- może powodować negatywne konsekwencje wizerunkowe dla osoby wskazanej jako stosująca przemoc. Informacja o wszczęciu procedury może być znana w środowisku lokalnym (sąsiedzi, współpracownicy, znajomi), w szczególności, jeżeli interwencja Policji w związku ze wszczęciem procedury miała charakter widoczny.

Środki prawne służące rehabilitacji wizerunku:

Powództwo o ochronę dóbr osobistych (art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego) --- jeżeli osoba trzecia rozpowszechnia informacje o wszczęciu procedury NK w sposób naruszający dobre imię osoby objętej procedurą, przysługuje roszczenie o zaniechanie naruszeń, usunięcie skutków naruszenia (np. złożenie oświadczenia odpowiedniej treści) oraz zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (art. 448 Kodeksu cywilnego). Jeżeli informacje rozpowszechnia sama osoba wskazywana jako doznająca przemocy --- np. w mediach społecznościowych lub w otoczeniu osoby objętej procedurą --- również przysługują powyższe roszczenia.

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zniesławienia (art. 212 Kodeksu karnego) --- jeżeli osoba trzecia lub druga strona konfliktu publicznie pomawia osobę objętą procedurą o stosowanie przemocy domowej, mimo że procedura zakończyła się niepotwierdzeniem przemocy, może to stanowić czyn z art. 212 § 1 lub § 2 KK (zniesławienie za pomocą środków masowego komunikowania).

Wykorzystanie dokumentacji zakończonej procedury --- protokół zakończenia procedury z przesłanki „rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań” (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy) lub dokumentacja odstąpienia od dalszych działań z powodu „niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej” (art. 9b ust. 15 ustawy) stanowi najsilniejszy argument w procesie rehabilitacji wizerunku. Dokumenty te mogą być przedkładane pracodawcy, instytucjom lub innym podmiotom, wobec których zaistniała konieczność wykazania bezzasadności zarzutów.

Uwaga praktyczna: Rehabilitacja wizerunku jest procesem wymagającym czasu i konsekwencji. Osoby objęte procedurą NK powinny unikać publicznego komentowania procedury --- w mediach społecznościowych, w obecności wspólnych znajomych czy w środowisku zawodowym --- do czasu jej prawomocnego zakończenia i uzyskania

dokumentacji potwierdzającej wynik procedury. Pochopne wypowiedzi mogą być wykorzystane na niekorzyść osoby objętej procedurą.

CZĘŚĆ X: WZORY PISM

Uwaga wstępna: Poniższe wzory pism mają charakter orientacyjny i powinny być dostosowane do okoliczności konkretnej sprawy. W każdym przypadku zaleca się konsultację z prawnikiem przed wysłaniem pisma. Pisma należy składać za potwierdzeniem odbioru (osobiście z adnotacją na kopii lub listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) i przechowywać kopie wraz z potwierdzeniami nadania.

10.1. WNIOSEK O DOSTĘP DO DOKUMENTACJI

[Miejscowość], dnia [data]

[Imię i Nazwisko wnioskodawcy]

[Adres zamieszkania]

[Numer telefonu / adres e-mail]

Zespół Interdyscyplinarny
ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
przy *[nazwa ośrodka pomocy społecznej /
centrum usług społecznych]*
[adres]

WNIOSEK

o udostępnienie dokumentacji wytworzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Na podstawie art. 9c ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.) w zw. z § 14 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870) wnoszę o udostępnienie mi dokumentacji wytworzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty” wszczętej wobec mojej osoby, w zakresie mnie dotyczącym.

Uzasadnienie

W dniu [data] zostałem/am zawiadomiony/a o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” (nr sprawy [jeżeli jest znany]: .....). Jako osoba wskazana w art. 9c ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej mam prawo dostępu do dokumentacji wytworzonej

przy realizacji zadań określonych w art. 9b ust. 2 i 8 ustawy, z zastrzeżeniem wyłączeń przewidzianych w art. 9c ust. 5 ustawy.

Wnoszę o udostępnienie dokumentacji w siedzibie ośrodka pomocy społecznej / centrum usług społecznych (§ 14 ust. 2 rozporządzenia), w terminie wynikającym z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, oraz o umożliwienie mi sporządzenia kopii lub odpisów udostępnionych dokumentów.

W przypadku odmowy udostępnienia któregokolwiek z dokumentów wnoszę o wskazanie podstawy prawnej odmowy ze wskazaniem konkretnych okoliczności z art. 9c ust. 5 ustawy uzasadniających odmowę.

Z poważaniem,
[podpis]
[Imię i Nazwisko]

Załączniki:

1. Kopia zawiadomienia o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”
(jeżeli wnioskodawca ją posiada).

10.2. WNIOSEK O UDZIELENIE INFORMACJI O STANIE PROCEDURY

[Miejscowość], dnia [data]

[Imię i Nazwisko wnioskodawcy]

[Adres zamieszkania]

[Numer telefonu / adres e-mail]

Grupa Diagnostyczno-Pomocowa
działająca przy Zespole Interdyscyplinarnym
ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
[nazwa ośrodka pomocy społecznej /
centrum usług społecznych]
[adres]

WNIOSEK o udzielenie informacji o stanie procedury „Niebieskie Karty”

Działając jako osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” wszczętą w dniu [data] (nr sprawy [jeżeli jest znany]: .....), wnoszę o udzielenie mi pisemnej informacji o:

- 1) aktualnym etapie procedury „Niebieskie Karty” prowadzonej wobec mojej osoby,

- 2) składzie grupy diagnostyczno-pomocowej powołanej do mojej sprawy,
- 3) czynnościach dotychczas podjętych w ramach procedury,
- 4) planowanych dalszych działaniach wraz z przewidywanymi terminami ich realizacji.

Uzasadnienie

Jako osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” mam uzasadniony interes prawny w uzyskaniu informacji o stanie procedury prowadzonej wobec mojej osoby. Informacja ta jest mi niezbędna do skutecznego korzystania z uprawnień przysługujących mi na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Wnoszę o udzielenie odpowiedzi w formie pisemnej w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wniosku.

*Z poważaniem,
[podpis]
[Imię i Nazwisko]*

10.3. PISMO SYGNALIZUJĄCE NARUSZENIA PROCEDURALNE

[Miejscowość], dnia [data]

[Imię i Nazwisko]

[Adres zamieszkania]

[Numer telefonu / adres e-mail]

[ADRESAT -w zależności od przedmiotu skargi:]

Wariant A -skarga na grupę diagnostyczno-pomocową
(art. 9b ust. 16 ustawy):

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
przy *[nazwa OPS / CUS]*

[adres]

Wariant B -skarga na zespół interdyscyplinarny
(art. 9a ust. 7h ustawy):

*[Wójt / Burmistrz / Prezydent Miasta]
[nazwa gminy / miasta]
[adres urzędu]*

SKARGA na naruszenie przepisów procedury „Niebieskie Karty”

Na podstawie art. 9b ust. 16 / art. 9a ust. 7h* ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r.poz. 1673 t.j.) w zw. z art. 227 i nast. ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. -Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r poz. 572 t.j.) składam skargę na działalność grupy diagnostyczno-pomocowej / zespołu interdyscyplinarnego* w sprawie procedury „Niebieskie Karty” prowadzonej wobec mojej osoby. (*niepotrzebne skreślić)

I. Opis stanu faktycznego

W dniu [data] zostałem/am zawiadomiony/a o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”. W toku prowadzonej procedury doszło do następujących naruszeń przepisów:

1. [Opis naruszenia nr 1 -np.: „Nie zostałem/am zawiadomiony/a o wszczęciu procedury w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania formularza NK-A przez grupę diagnostyczno-pomocową, co stanowi naruszenie § 10 ust. 1-2 rozporządzenia Rady Ministrówz dnia 6 września 2023 r.”]
2. [Opis naruszenia nr 2 -np.: „Spotkanie w ramach wypełniania formularza NK-D zostało zorganizowane w sposób umożliwiający kontakt z osobą doznającą przemocy domowej, co stanowi naruszenie § 18 rozporządzenia.”]
3. [Kolejne naruszenia -jeżeli występują.]

II. Podstawa prawna

[Wskazanie konkretnych przepisów ustawy i rozporządzenia, które zostały naruszone -z przywołaniem jednostek redakcyjnych.]

Tym samym, wnoszę o

- 1) rozpatrzenie niniejszej skargi w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego,
- 2) stwierdzenie naruszenia przepisów procedury „Niebieskie Karty”,
- 3) podjęcie działań mających na celu usunięcie skutków stwierdzonego naruszenia,
- 4) poinformowanie mnie o sposobie rozpatrzenia skargi w terminie wynikającym z art. 237 § 1 KPA.

Z poważaniem,

[podpis]

[Imię i Nazwisko]

Załączniki:

1. *[Kopia zawiadomienia o wszczęciu procedury -jeżeli posiada.]*
2. *[Kopia korespondencji z grupą diagnostyczno-pomocową -jeżeli posiada.]*
3. *[Inne dokumenty potwierdzające naruszenia -jeżeli posiada.]*

Uwaga: W przypadku gdy skarga złożona w powyższym trybie okaże się nieskuteczna - w szczególności gdy organ rozpatrujący skargę nie stwierdzi naruszeń lub nie podejmie działań mających na celu ich usunięcie - osoba objęta procedurą może rozważyć wniesienie skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego na czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa (art. 3 § 2 pkt 4 ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi). Dopuszczalność takiej skargi potwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt II SAB/Po 87/17), uznając zespół interdyscyplinarny za organ administracji publicznej w znaczeniu funkcjonalnym. Należy jednak mieć na uwadze, że stanowisko to nie jest utrwalone - Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 25 listopada 2015 r. (sygn. akt I OSK 2846/15) zajął stanowisko odmienne. Szczegółowe omówienie tej kwestii zawiera podrozdział [4.12 / 6.8] poradnika. Wzór skargi do sądu administracyjnego stanowi pkt 10.5.

10.4. WNIOSEK O ROZSTRZYgniĘCIE O BRAKU ZASADNOŚCI PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ

[Miejscowość], dnia [data]

[Imię i Nazwisko]

[Adres zamieszkania]

[Numer telefonu / adres e-mail]

Grupa Diagnostyczno-Pomocowa działająca przy Zespole
Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

[nazwa OPS / CUS]

[adres]

WNIOSEK

o rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań i zakończenie procedury
„Niebieskie Karty”

Działając jako osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” wszczętą w dniu [data], na podstawie art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.) wnoszę o rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania dalszych działań w ramach prowadzonej procedury i zakończenie procedury „Niebieskie Karty”.

Uzasadnienie

I. Stan faktyczny

W dniu [data] wobec mojej osoby wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” na podstawie zgłoszenia [wskazać, jeżeli wiadomo, kto dokonał zgłoszenia i w jakich okolicznościach]. W toku procedury odbyło się spotkanie w ramach wypełniania formularza „Niebieska Karta - D” w dniu [data], na którym przedstawiłem/am swoje stanowisko.

II. Argumentacja na rzecz braku zasadności

1. [Argument nr 1 -np.: „Zachowania wskazane w zgłoszeniu stanowią przejaw konfliktu rodzinnego między stronami, nie zaś przemocy domowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy. W szczególności nie występuje element wykorzystania przewagi fizycznej, psychicznej ani ekonomicznej.”]

2. [Argument nr 2 -np.: „Wszczęcie procedury nastąpiło w bezpośrednim związku czasowym z wniesieniem przeze mnie pozwu rozwodowego / wniosku o uregulowanie kontaktów z dziećmi w dniu [data], co wskazuje na instrumentalne wykorzystanie procedury w celu uzyskania przewagi procesowej.”]

3. [Argument nr 3 -np.: „Wobec mojej osoby prowadzona była uprzednio procedura NK (wszczęta w dniu [data]), która zakończyła się niepotwierdzeniem informacji o stosowaniu przemocy domowej na podstawie art. 9b ust. 15 ustawy -co potwierdza protokół z dnia [data]. Ponowne wszczęcie procedury na podstawie analogicznych okoliczności jest bezzasadne.”]

4. [Ewentualne dalsze argumenty -poparte dowodami.]

III. Dowody

Na potwierdzenie powyższych okoliczności przedkładam:

1. [Wykaz dokumentów -np. korespondencja elektroniczna, dokumentacja z poprzedniej procedury NK, odpisy pism procesowych z postępowania sądowego, zaświadczenia, oświadczenia świadków.]

Mając na uwadze powyższe okoliczności, wnoszę o:

- 1) rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania dalszych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” (art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy),
- 2) zakończenie procedury i udokumentowanie tego faktu w formie protokołu zgodnie z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r.,
- 3) zawiadomienie mnie o zakończeniu procedury zgodnie z § 20 ust. 3 rozporządzenia.

*Z poważaniem,
[podpis]
[Imię i Nazwisko]*

Załączniki:

[Wykaz załączników z numeracją.]

10.5. SKARGA DO WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO NA CZYNNOŚCI ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO (GRUPY DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWEJ) W RAMACH PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Uwaga wstępna: Dopuszczalność skargi do sądu administracyjnego na czynności podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” jest przedmiotem rozbieżności

w orzecznictwie -WSA w Poznaniu w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt II SAB/Po 87/17) uznał taką skargę za dopuszczalną, natomiast NSA w postanowieniu z dnia 25 listopada 2015 r. (sygn. akt I OSK 2846/15) zajął stanowisko odmienne. Przed wniesieniem skargi niezbędna jest konsultacja z prawnikiem. Skargę wnosi się po uprzednim wezwaniu organu do usunięcia naruszenia prawa, w terminie i na zasadach określonych w art. 52–54 p.p.s.a.

[MIEJSCOWOŚĆ], DNIA [DATA]
[IMIĘ I NAZWISKO SKARŻĄCEGO]
[ADRES ZAMIESZKANIA]
[NUMER TELEFONU / ADRES E-MAIL]

za pośrednictwem:

ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS.
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

PRZY [NAZWA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ /
CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH]

[ADRES]

do:

WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
W [MIEJSCOWOŚĆ]
[ADRES SĄDU]

SKARGA

na czynność z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa

Na podstawie art. 3 § 2 pkt 4 oraz art. 50 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. -Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 935 t.j.) wnoszę skargę na czynność zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej / grupy diagnostyczno-pomocowej* (*niepotrzebne skreślić) polegającą na:

[Precyzyjny opis zaskarżonej czynności -np.:

-,zakończeniu procedury «Niebieskie Karty» prowadzonej wobec mojej osoby, bez spełnienia przesłanek określonych w art. 9h ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej"

-,wszczeniu procedury «Niebieskie Karty» i podjęciu czynności określonych w § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. mimo braku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej"

-,skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym na podstawie art. 9b ust. 11 ustawy mimo niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej"

-,odmowie rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań mimo przedłożenia dowodów wskazujących na bezzasadność procedury"]

Zaskarżonej czynności zarzucam naruszenie:

1. [Wskazanie naruszonych przepisów -np.: „art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.) -przez zaniechanie rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań mimo istnienia ku temu przesłanek"]
2. [Wskazanie kolejnych naruszeń -np.: „art. 9b ust. 15 ustawy -przez kontynuowanie procedury mimo niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej"]
3. [Ewentualne dalsze zarzuty.]

W związku z powyższym wnoszę o:

1. stwierdzenie bezskuteczności zaskarżonej czynności / zobowiązanie organu do podjęcia czynności zgodnej z przepisami prawa*,
2. zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

(*dostosować do okoliczności sprawy -w zależności od charakteru zaskarżonej czynności)

UZASADNIENIE

I. Dopuszczalność skargi

Skarga jest dopuszczalna na podstawie art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a., zgodnie z którym kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na inne niż decyzje i postanowienia akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa. Dopuszczalność skargi na czynności podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” potwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt II SAB/Po 87/17), wskazując, że zespół interdyscyplinarny stanowi organ administracji publicznej w znaczeniu funkcjonalnym, a podejmowane przez niego czynności -jako dotyczące wynikających z przepisów prawa uprawnień lub obowiązków uczestników procedury -mogą być poddane kontroli sądowoadministracyjnej.

Zespół interdyscyplinarny został powołany na podstawie ustawy (art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej), ustawodawca określił organ go powołujący (wójt, burmistrz albo prezydent miasta -art. 9a ust. 2), jego skład (art. 9a ust. 3–5), a także zakres zadań i kompetencji wykonywanych w zakresie administracji publicznej (art. 9b ust. 2). Analogicznie grupa diagnostyczno-pomocowa, powoływana przez zespół interdyscyplinarny na podstawie art. 9a ust. 10a ustawy, realizuje zadania określone w art. 9b ust. 8 ustawy, w tym podejmuje czynności bezpośrednio kształtujące sytuację prawną osób objętych procedurą -takie jak skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego (art. 9b ust. 8 pkt 5 w zw. z art. 9b ust. 11 ustawy), wystąpienie o złożenie zawiadomienia o wykroczeniu z art. 66c Kodeksu wykroczeń (art. 9b ust. 8 pkt 6 w zw. z art. 9b ust. 13 ustawy) czy zakończenie procedury (art. 9b ust. 8 pkt 8 w zw. z art. 9h ust. 1 ustawy).

Ponadto nowelizacja ustawy dokonana ustawą z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 535) znacząco rozszerzyła katalog uprawnień i obowiązków wynikających z procedury, wprowadzając m.in. obligatoryjne skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego z konkretnymi terminami i sankcją wykroczeniową, co dodatkowo przemawia za uznaniem, że czynności podejmowane w ramach procedury dotyczą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.

II. Wyczerpanie środków zaskarżenia

Przed wniesieniem niniejszej skargi wyczerpałem/am przysługujące mi środki zaskarżenia. W dniu [data] skierowałem/am do [wskazać adresata -zespołu interdyscyplinarnego / wójta, burmistrza, prezydenta miasta] skargę na działalność [grupy diagnostyczno-pomocowej / zespołu interdyscyplinarnego] w trybie art. [9b ust. 16 / 9a ust. 7h] ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Skarga ta [została rozpatrzona odmownie / nie została rozpatrzona w ustawowym terminie / nie doprowadziła do usunięcia naruszenia].

Ponadto w dniu [data] wezwałem/am organ do usunięcia naruszenia prawa. W odpowiedzi [organ odmówił usunięcia naruszenia / organ nie udzielił odpowiedzi w terminie 14 dni].

III. Stan faktyczny

[Szczegółowy opis stanu faktycznego -chronologiczny opis przebiegu procedury NK, wskazanie zaskarżonej czynności, opis dotychczasowych działań podjętych przez skarżącego, w tym złożonych skarg i wniosków.]

IV. Uzasadnienie zarzutów

[Szczegółowe uzasadnienie poszczególnych zarzutów -z powołaniem się na konkretne przepisy ustawy i rozporządzenia, ze wskazaniem, w jaki sposób zaskarżona czynność narusza prawa skarżącego.]

V. Dowody

Na potwierdzenie powyższych okoliczności przedkładam:

1. *[Wykaz dokumentów -np. kopia zawiadomienia o wszczęciu procedury NK, kopia formularza NK-D, kopia skargi złożonej w trybie art. 9b ust. 16 / art. 9a ust. 7h ustawy, kopia odpowiedzi na skargę, kopia wezwania do usunięcia naruszenia prawa, korespondencja z grupą diagnostyczno-pomocową / zespołem interdyscyplinarnym, dokumentacja z postępowań sądowych.]*

Z POWAŻANIEM,
[PODPIS]
[IMIĘ I NAZWISKO]

ZAŁĄCZNIKI:

[WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW Z NUMERACJĄ -W TYM ODPIS SKARGI WRAZ Z ZAŁĄCZNIKAMI DLA ORGANU.]

Uwaga końcowa: Należy pamiętać, że skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego wnosi się za pośrednictwem organu, którego czynność jest przedmiotem skargi (art. 54 § 1 p.p.s.a.). Skarga podlega wpisowi sądowemu. Termin na wniesienie skargi wynosi 30 dni od dnia doręczenia odpowiedzi organu na wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, a w przypadku braku odpowiedzi -60 dni od dnia wniesienia wezwania (art. 53 § 2 p.p.s.a. w brzmieniu mającym zastosowanie do czynności z art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.). Ze względu na niejednolitość orzecznictwa w zakresie dopuszczalności tego rodzaju skargi, przed jej wniesieniem niezbędna jest konsultacja z prawnikiem specjalizującym się w prawie administracyjnym.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Checklista przygotowująca do spotkania z grupą diagnostyczno-pomocową

Poniższa checklista stanowi zestawienie czynności, które osoba wezwana na spotkanie z grupą diagnostyczno-pomocową w ramach wypełniania formularza NK-D (§ 12 ust. 1 rozporządzenia) powinna wykonać przed spotkaniem.

I. Konsultacja z prawnikiem

- Nawiązanie kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym specjalizującym się w prawie rodzinnym lub w sprawach dotyczących przemocy domowej
- Omówienie z pełnomocnikiem strategii na spotkanie -w szczególności zakresu oświadczeń i kwestii zobowiązań (sekcja 5.8)

- Wystąpienie do grupy diagnostyczno-pomocowej z wnioskiem o dopuszczenie pełnomocnika do udziału w spotkaniu

II. Znajomość przepisów

- Zapoznanie się z definicją przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy) -w szczególności z elementem umyślności i przewagi
- Zapoznanie się z wzorem formularza NK-D (załącznik nr 4 do rozporządzenia) -w celu przygotowania odpowiedzi na poszczególne pytania
- Zapoznanie się z uprawnieniami osoby wskazanej jako stosująca przemoc (Część III poradnika)

III. Przygotowanie merytoryczne

- Ustalenie treści zarzutów -na podstawie zawiadomienia o wszczęciu procedury, informacji od pełnomocnika lub dokumentacji udostępnionej na podstawie art. 9c ust. 4 ustawy
- Przygotowanie zwięzłej, rzeczowej wersji zdarzeń dla każdego zarzucanego zachowania - z uwzględnieniem dat, miejsc, okoliczności, kontekstu
- Przygotowanie odpowiedzi na pytania formularza NK-D dotyczące: alkoholu i substancji psychoaktywnych (pkt VI–VII), karalności (pkt VIII–IX), posiadania broni (pkt XII), toczących się postępowań sądowych (pkt X)
- Przemyślenie stanowiska w kwestii zobowiązań (pkt XIII–XVI formularza NK-D) -po konsultacji z pełnomocnikiem

IV. Przygotowanie dokumentacyjne

- Zgromadzenie korespondencji elektronicznej (SMS, e-mail, komunikatory) potwierdzającej wersję zdarzeń lub kontekst sytuacyjny
- Zgromadzenie dokumentacji medycznej (jeżeli jest istotna)
- Zgromadzenie dokumentów z postępowań sądowych (odpisy pozwów, postanowień, protokołów)
- Zgromadzenie dokumentacji z poprzednich procedur NK (jeżeli były prowadzone)
- Zgromadzenie opinii specjalistów (psychologicznych, pedagogicznych, biegłych)
- Zgromadzenie oświadczeń pisemnych świadków (jeżeli są dostępne)
- Sporządzenie kopii wszystkich dokumentów -oryginały pozostają w posiadaniu osoby objętej procedurą
- Sporządzenie wykazu dokumentów przygotowanych na spotkanie

V. Przygotowanie praktyczne

- Potwierdzenie terminu i miejsca spotkania
- Zaplanowanie dojazdu z odpowiednim zapasem czasu
- Przygotowanie dowodu tożsamości
- Przygotowanie notesu i długopisu do sporządzania notatek z przebiegu spotkania

VI. Przygotowanie psychiczne

- Świadomość, że spotkanie ma charakter administracyjny -nie jest przesłuchaniem ani rozprawą
- Przygotowanie się na trudne pytania i emocje -plan zachowania spokoju i opanowania
- Świadomość, że treść formularza NK-D i protokół posiedzenia mogą być wykorzystane w postępowaniach sądowych

ZAŁĄCZNIK 2: ZESTAWIENIE TERMINÓW PROCEDURALNYCH

Lp. Czynność	Termin	Podstawa prawna
1. Przekazanie formularza NK-A do zespołu interdyscyplinarnego	niezwłocznie, nie później niż 5 dni roboczych od wszczęcia procedury	§ 7 ust. 1 rozporządzenia
2. Przekazanie formularza NK-A grupie diagnostyczno-pomocowej przez zespół	niezwłocznie, nie później niż 3 dni robocze od otrzymania	§ 8 ust. 1 rozporządzenia
3. Powołanie grupy diagnostyczno-pomocowej	niezwłocznie, nie później niż 3 dni od otrzymania zgłoszenia	art. 9a ust. 10a ustawy
4. Pierwsze posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej	niezwłocznie, nie później niż 5 dni roboczych od otrzymania formularza NK-A	§ 8 ust. 2 rozporządzenia
5. Zawiadomienie osoby wskazanej jako stosująca przemoc o wszczęciu procedury	niezwłocznie, nie później niż 3 dni robocze od otrzymania formularza NK-A przez grupę	§ 10 ust. 1–2 rozporządzenia
6. Zgłoszenie się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	30 dni od dnia doręczenia skierowania	art. 9b ust. 11 pkt 3 ustawy
7. Pierwsze wezwanie do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu się do programu	po upływie 30-dniowego terminu	art. 9b ust. 12 ustawy
8. Drugie wezwanie do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu się do programu	maks. 30 dni od pierwszego wezwania	art. 9b ust. 12 ustawy

Lp. Czynność	Termin	Podstawa prawna
9. Termin graniczny na dostarczenie zaświadczenia o zgłoszeniu się do programu (po upływie -obligatoryjne zawiadomienie o wykroczeniu z art. 66c KW)	90 dni od dnia doręczenia skierowania	art. 9b ust. 13 ustawy
10. Dostarczenie zaświadczenia o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	30 dni od dnia ukończenia programu	art. 9b ust. 13 ustawy
11. Przekazanie protokołu odstąpienia od dalszych działań do zespołu interdyscyplinarnego	niezwłocznie, nie później niż 7 dni roboczych od sporządzenia	§ 19 ust. 3 rozporządzenia
12. Przekazanie protokołu zakończenia procedury do zespołu interdyscyplinarnego	niezwłocznie, nie później niż 7 dni roboczych od sporządzenia	§ 20 ust. 2 rozporządzenia
13. Działania monitorujące po zakończeniu procedury	9 miesięcy od zakończenia procedury	art. 9h ust. 2 ustawy
14. Powiadomienie sądu opiekuńczego o odebraniu dziecka (art. 12a ustawy)	niezwłocznie, nie później niż 24 godziny	art. 12a ust. 5 ustawy
15. Rozpoznanie zażalenia na odebranie dziecka przez sąd opiekuńczy	niezwłocznie, nie później niż 24 godziny	art. 12b ust. 3 ustawy
16. Obowiązkowe szkolenie członków zespołu interdyscyplinarnego	12 miesięcy od powołania	art. 9a ust. 5a ustawy

ZAŁĄCZNIK 3: SCHEMAT PRZEBIEGU PROCEDURY

ETAP I -WSZCZĘCIE Podejrzanie stosowania przemocy domowej lub zgłoszenie świadka
→ Wypełnienie formularza NK-A (§ 2 ust. 1 rozporządzenia) -wszczęcie procedury →
Przekazanie formularza NK-B osobie doznającej przemocy (§ 5 ust. 1 rozporządzenia) →
Podjęcie działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo (§ 3 rozporządzenia)

ETAP II -PRZEKAZANIE DOKUMENTACJI → Przekazanie formularza NK-A do zespołu interdyscyplinarnego (5 dni roboczych -§ 7 ust. 1) → Przekazanie formularza NK-A grupie diagnostyczno-pomocowej (3 dni robocze -§ 8 ust. 1)

ETAP III -WSTĘPNA DIAGNOZA → Pierwsze posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej (5 dni roboczych -§ 8 ust. 2) → Wstępna diagnoza sytuacji (§ 8 ust. 3) → **ROZSTRZYGNIECIE**: Czy zachodzi zasadność podejmowania działań?

- TAK → przejście do Etapu IV
- NIE → rozstrzygnięcie o braku zasadności (§ 8 ust. 3) → zakończenie

ETAP IV -ZAWIADOMIENIE OSOBY WSKAZANEJ JAKO STOSUJĄCA PRZEMOC → Zawiadomienie o wszczęciu procedury (3 dni robocze -§ 10 ust. 1–2)

ETAP V -SPOTKANIE Z OSOBĄ DOZNAJĄCĄ PRZEMOCY (NK-C) → Wypełnienie formularza NK-C (§ 11 rozporządzenia) → Opracowanie indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcie o braku zasadności (Spotkanie bez udziału osoby wskazanej jako stosująca przemoc -§ 18)

ETAP VI -SPOTKANIE Z OSOBĄ WSKAZANĄ JAKO STOSUJĄCA PRZEMOC (NK-D) → Wypełnienie formularza NK-D (§ 12 rozporządzenia) → Analiza sytuacji, ustalenie zobowiązań (Spotkanie bez udziału osoby doznającej przemocy -§ 18)

ETAP VII -DZIAŁANIA GRUPY DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWEJ → Monitorowanie sytuacji (§ 15 rozporządzenia, art. 9b ust. 8 ustawy) → Ewentualne wnioski: o skierowanie do programu korekcyjno-edukacyjnego (art. 9b ust. 8 pkt 5), o złożenie zawiadomienia o wykroczeniu z art. 66c KW (art. 9b ust. 8 pkt 6), o złożenie zawiadomienia o przestępstwie → **ROZSTRZYGNIECIE**: Czy informacja o przemocy się potwierdza?

- Niepotwierdzenie → odstępianie od dalszych działań (art. 9b ust. 15 ustawy, § 19 rozporządzenia) → protokół → zawiadomienie stron
- Potwierdzenie → kontynuacja działań

ETAP VIII -ZAKOŃCZENIE PROCEDURY → Spełnienie przesłanki z art. 9h ust. 1 ustawy:

- Ustanie przemocy i uzasadnione przypuszczenie zaprzestania (pkt 1), lub
- Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań (pkt 2) → Sporządzenie protokołu zakończenia (§ 20 rozporządzenia) → Przekazanie protokołu do zespołu interdyscyplinarnego (7 dni roboczych -§ 20 ust. 2) → Zawiadomienie obu stron o zakończeniu (§ 20 ust. 3)

ETAP IX -MONITORING PO ZAKOŃCZENIU → Działania monitorujące przez 9 miesięcy (art. 9h ust. 2 ustawy) → Wizyty sprawdzające, poradnictwo, wsparcie (§ 21 ust. 2 rozporządzenia)

BIBLIOGRAFIA I ŹRÓDŁA

AKTY PRAWNE:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.).
2. Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870).
4. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. -Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 t.j.).
6. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. -Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 t.j.).
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 t.j.).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 37 t.j.).
9. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. -Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2023 r. poz. 2119 t.j.).
10. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. -Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572 t.j.).
11. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. -Kodeks cywilny (Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 t.j.).
12. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2024 r. poz. 145 t.j.).
13. Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. z 2024 r. poz. 485).
14. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1266 t.j.).
15. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych -RODO) (Dz.Urz. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1).
16. P. Daniel, *Możliwość zaskarżenia do sądu administracyjnego czynności podejmowanych w ramach procedury "Niebieskiej Karty". Glosa do postanowienia WSA z dnia 14 czerwca 2017 r., II SAB/Po 87/17, ST 2018, nr 4, s. 81-88.*
<https://sip.lex.pl/#/publication/386214131/daniel-pawel-mozliwosc-zaskarzenia-do-sadu-administracyjnego-czynnosci-podejmowanych-w-ramach...>

PRZEPISY PRZYWOŁYWANE W TEKŚCIE (WYBÓR KLUCZOWYCH JEDNOSTEK REDAKCYJNYCH):

- art. 1, 2, 4, 9a–9h, 10, 11a, 11aa, 11ab, 12a–12c ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- § 2–5, 7–8, 10–12, 14–15, 18–21, 22–23 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”
- § 2–4 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych
- art. 23, 24, 448 Kodeksu cywilnego
- art. 57, 58, 109, 111, 113–113⁶ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego
- art. 207, 212, 233, 234 Kodeksu karnego
- art. 5 § 1 Kodeksu postępowania karnego
- art. 233 § 1, 244, 252 Kodeksu postępowania cywilnego
- art. 66c Kodeksu wykroczeń
- art. 24, 25, 227, 237 Kodeksu postępowania administracyjnego
- art. 115 § 11 Kodeksu karnego
- art. 15aa ustawy o Policji
- art. 18a ustawy o Żandarmerii Wojskowej
- art. 5 ust. 1 lit. e, art. 17 RODO

Niniejszy poradnik ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi porady prawnej. W każdym indywidualnym przypadku wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” zaleca się niezwłoczną konsultację z prawnikiem. Poradnik uwzględnia stan prawny na dzień jego sporządzenia -w szczególności brzmienie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w tekście jednolitym z 2024 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870).

O AUTORZE

IZABELA KOLEŚNIK – MGR NAUK PRAWNYCH, MEDIATOR RODZINNY
<https://www.kancelariakolesnik.pl/>

Tytuł magistra nauk prawnych uzyskała w Europejskiej Wyższej Szkole Prawa i Administracji, broniąc z wynikiem bardzo dobrym pracę magisterską zatytułowaną „Przesłanki oddalenia wniosku o wydanie dziecka w orzecznictwie sądów powszechnych”. Specjalizuje się w prawie rodzinnym, ze szczególnym uwzględnieniem spraw dotyczących władzy rodzicielskiej, kontaktów z dzieckiem oraz międzynarodowych aspektów sporów rodzicielskich

Doświadczenie orzecznicze Praktyczne doświadczenie w wymiarze sprawiedliwości zdobyła pełniąc funkcję ławnika w Sądzie Okręgowym oraz Sądzie Rejonowym w Białymstoku, gdzie brała czynny udział w orzekaniu w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, w tym w sprawach rozwodowych, o przysposobienie oraz o ustalenie bezskuteczności uznania dziecka. Doświadczenie to dało jej unikalną perspektywę osoby uczestniczącej w procesie podejmowania decyzji sądowych - perspektywę, którą dzieli się z czytelnikami niniejszego

poradnika. Praktyka autorki obejmowała również zarządzanie logistyką spraw prowadzonych w trybie Konwencji

IZABELA KOLEŚNIK haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, co pozwoliło jej na rozwijanie kompetencji w obszarze prawa rodzinnego międzynarodowego. Uzupełnieniem edukacji w tym zakresie były specjalistyczne szkolenia oraz praktyki u boku adwokata Macieja Kryczki (<https://ksadwokaci.com/>) specjalizującego się w sprawach m.in. międzynarodowych i karnych. Działalność społeczna i publikacje Izabela Kolesnik aktywnie działa na rzecz edukacji prawnej społeczeństwa. Jest administratorem grup dyskusyjnych na Facebooku -

<https://www.facebook.com/groups/forumprawnicze>

<https://www.facebook.com/groups/ojciecdziecko> oraz innych - gdzie dzieli się wiedzą i doświadczeniem z szerokim gronem specjalistów oraz osób poszukujących pomocy prawnej.

Jest współautorką, wraz z adwokatem Maciejem Kryczką, poradnika „Konwencja Haska w pytaniach i odpowiedziach” - publikacji stanowiącej istotne źródło wiedzy dla osób zajmujących się tą specjalistyczną dziedziną prawa oraz rodziców zaangażowanych w spory dotyczące międzynarodowego uprowadzenia dziecka. Praktyczne doświadczenie w reprezentowaniu interesów rodzin zdobywała również w Stowarzyszeniu Miasto Mieszkańców, gdzie jako pełnomocnik (obecnie przedstawiciel stow. MM) uprawnionych prowadzi sprawy o alimenty. Jej działalność społeczna przyczyniła się do realnych zmian systemowych, w tym do rozszerzenia programu Białostockiej Karty Dużej Rodziny na rodziny zamieszkujące w Białymstoku bez stałego zameldowania oraz do zmiany uchwał rad miast i gmin w Polsce w przedmiocie zasad przyznawania mieszkań komunalnych. Ponadto, autorka posiada kwalifikacje mediatora rodzinnego oraz mediatora szkolnego, uzyskane w Centrum Szkoleń Prawnych. Ukończyła również specjalistyczne szkolenia z zakresu postępowań sądowych w sprawach rodzinnych, konstruowania ugód, rozpoznawania zjawiska stalkingu oraz postępowania administracyjnego. Kontakt Osoby zainteresowane konsultacją prawną, pomocą w analizie opinii OZSS lub sporządzeniem zarzutów do opinii mogą skontaktować się z autorką:

- e-mail: izabela@kancelariakolesnik.pl
- telefon: 516038387
- strona internetowa: www.kancelariakolesnik.pl

KANCELARIA PRAWNA IZABELA KOLEŚNIK JEST PARTNEREM PROGRAMU KARTA DUŻEJ RODZINY, DZIĘKI CZEMU RODZINY WIELODZIETNE MOGĄ UZYSKAĆ:

◆ 50% ZNIŻKI NA PORADY PRAWNE ONLINE W ZAKRESIE:

§ ALIMENTACJI

§ WŁADZY RODZICIELSKIEJ

§ USTALENIA KONTAKTÓW Z MAŁOLETNIMI

◆ 50% ZNIŻKI NA PORADY ONLINE DOTYCZĄCE POMOCY OSOBOM ZADŁUŻONYM W PARABANKACH

WYSTARCZY OKAZAĆ KARTĘ DUŻEJ RODZINY

INFORMACJA O PRAWACH AUTORSKICH

Niniejszy poradnik stanowi utwór w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych i podlega ochronie prawnoautorskiej. Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, rozpowszechnianie, udostępnianie osobom trzecim, publikowanie w całości lub w części, w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób, bez uprzedniej pisemnej zgody autora jest zabronione. Wykorzystanie treści zawartych w niniejszym poradniku w celach komercyjnych, w tym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, wymaga uzyskania odrębnej licencji. Naruszenie praw autorskich może skutkować odpowiedzialnością cywilną oraz karną.

© 2026 - Poradnik opracowany w oparciu o przepisy prawa polskiego